

LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ÖĞRETİM VE ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDE ÖZEL EĞİTİM
ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME VE İSTİHDAM
UYGULAMALARININ İNCELENMESİ

Abdurrahman SANTOR

DANIŞMAN

Doç. Dr. Özcan PALAVAN

LEFKE 2024

LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ÖĞRETİM VE ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KUZEY KIBRIS TÜRK
CUMHURİYETİ'NDE ÖZEL EĞİTİM
ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME VE İSTİHDAM
UYGULAMALARININ İNCELENMESİ

Abdurrahman SANTOR

DANIŞMAN

Doç. Dr. Özcan PALAVAN

LEFKE 2024

LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ÖĞRETİM VE ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

Lefke Avrupa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Abdurrahman SANTOR'un "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme ve İstihdam Uygulamalarının incelenmesi" başlıklı tez çalışması, 22 Ocak 2024 tarihinde savunulmuş ve jüri üyeleri tarafından başarılı bulunmuştur.

Jüri Üyeleri

Yrd.Doç. Dr. Gül KAHVECİ
Lefke Avrupa Üniversitesi

_____

Doç. Dr. Özcan PALAVAN (Danışman)
Lefke Avrupa Üniversitesi

_____

Yrd.Doç. Dr. Tubanur Çelik İSKİFOĞLU
Girne Amerikan Üniversitesi

_____

Prof. Dr. Özgür Cemal ÖZERDEM
Lisansüstü Eğitim Öğretim ve
Araştırma Enstitüsü Müdürü

ÖZET

SANTOR, Abdurrahman, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme ve İstihdam Uygulamalarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Lefke, 2024

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'de Özel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme alanındaki mevcut politika ve uygulamaları araştırmayı amaçlamaktadır. Kuzey Kıbrıs'ta özel eğitim öğretmeni yetiştirme süreçlerini, özel eğitim öğretmen istihdam politikalarını ve mevcut durumun eksikliklerini belirlemek üzere bu çalışmada nitel yöntem kullanılacaktır. Çalışmanın durum çalışması temelinde yapılması nedeniyle konunun anlaşılması için doküman inceleme ve görüşme yöntemleri çerçevesinde veriler elde edilecektir. Özel eğitim öğretmeni yetiştirme ve temini için yapılan uygulamaları şekillendiren belgeler, raporlar ve politika dokümanları incelenecektir. Bununla birlikte uygulamaların yürütülmesinde görev alan idareciler ve okullarda görev yapan öğretmenlerin mevcut yapıya yönelik görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formları ile ortaya konmaya çalışılacaktır. Ayrıca özel eğitim gören öğrencilerin ailelerinin aldıkları hizmete yönelik görüşleri içinde yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veri toplanması planlanmaktadır. Toplanan veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenecek ve temalar ile desenler ortaya çıkarılacaktır. Araştırma sonuçları, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin özel eğitim politikalarının mevcut durumunu ve gelecekteki gelişim fırsatlarını daha iyi anlamaya yardımcı olacaktır. Elde edilen sonuçlar, özel eğitim alanında politika yapıcılarına, eğitimcilerine ve araştırmacılara önemli bir referans kaynağı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Sözcükler: özel eğitim, öğretmen yetiştirme, istihdam, KKTC

ABSTRACT

This study aims to investigate the current policies and practices in the field of Special Education Teacher Training in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC). In Northern Cyprus, the processes of training special education teachers, employment policies for these teachers, and the current situation will be determined using qualitative methods in this study. As the study is based on a case study approach, data will be obtained through document analysis and interview methods for a better understanding of the topic. Documents, reports, and policy papers that shape the practices of special education teacher training and provision will be examined. Additionally, the views of administrators involved in implementing these practices and teachers working in schools will be explored through semi-structured interview forms, focusing on their perspectives on the current structure. The views of the families of students receiving special education will also be gathered using semi-structured interview forms. The collected data will be analyzed using content analysis methods, and efforts will be made to identify themes and categories. The results of the research will help to better understand the current state of special education policies in the Turkish Republic of Northern Cyprus and the opportunities for future development. The findings aim to provide an important reference source for policymakers, educators, and researchers in the field of special education.

Keywords: Special Education, Teacher Training, Employment, TRNC

ÖNSÖZ

Akademik yolculuğumun en önemli dönemeçlerinden biri olan bu yüksek lisans tezimi tamamlarken, hayatımın bu dönemine değerli katkıları olan herkese içtenlikle teşekkür etmek istiyorum. Bu tezin hazırlanmasında gösterdiği olağanüstü sabır ve anlayış için değerli hocam Doç. Dr. Özcan PALAVAN'a minnettarlığımı ifade etmek isterim. Bilgi ve tecrübeleriyle beni her zaman doğru yönlendiren, hocama derin saygılarımı sunuyorum. Ayrıca, bu eğitim yolculuğumda her zaman yanımda olan ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme ve sevgili dostlarıma derin teşekkürlerimi sunuyorum. Onların sabrı, anlayışı ve motivasyonu, bu tez çalışmasının tamamlanmasında büyük bir rol oynamıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sayıtlar	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	6
1.7. Kısaltmalar	6
BÖLÜM 2	8
KURAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Özel Eğitim	8
2.2. Öğretmenlik Mesleği	9
2.3. Öğretmen Yetiştirme	9
2.4. Kamu Hizmeti Komisyonunun Görev ve Yetkisi	12
2.5. Özel Eğitim Öğretmeni İçin Aranan Nitelikler	13
2.6. KKTC’de Öğretmen Kadrolarının Doldurulma Yöntemi	13
BÖLÜM 3	16
YÖNTEM	16

3.1. Araştırma Modeli	16
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	17
3.3. Veri Toplama Araçları.....	18
3.4. Verilerin Analizi	18
3.5. Verilerin Kodlar ve Temalar Altında Düzenlenmesi	19
BÖLÜM 4.....	20
BULGULAR.....	20
4.1.Birinci Alt Amaç: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Özel Eğitim Öğretmenlerinin İstihdam Politikaları.....	21
A. II. Milli Eğitim Şura Kararları.....	21
B. III. Milli Eğitim Şura Kararları	22
C. IV Milli Eğitim Şura Kararları	24
D. Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası.....	30
E. Kamu Hizmeti Komisyonu(KHK) Tarafından Özel Eğitim Öğretmeni İstihdamı Kapsamında Yıllara Göre Açılmış Mühaller	36
4.2. İkinci Alt Amaç: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Özel Eğitim Öğretmeni İstihdamı İçin Uygulanan Yöntemlere Okul İdarecilerinin Bakış Açıları	43
4.3.Üçüncü Alt Amaç: Okul Öğretmenlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Özel Eğitim Öğretmeni İstihdamı İçin Uygulanan Yöntemlere Bakış Açısı	51
4.4. Dördüncü Alt Amaç: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Özel Eğitim Öğretmeni İstihdamı İçin Uygulanan Yöntemlere Ailelerin Bakış Açısı.....	56
BÖLÜM 5.....	61
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	61
5.1. Birinci Alt Amaç İle İlgili Tartışma.....	61
5.2. İkinci Alt Amaç İle İlgili Tartışma.....	64

5.3. Üçüncü Alt Amaç İle İlgili Tartışma	65
5.4. Dördüncü Alt Amaç İle İlgili Tartışma	65
5.5. Sonuç ve Öneriler	66
EKLER.....	75
İntihal Farkındalık Bildirimi	94

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Eğitim, her toplumun temelini oluşturan ve gelecek nesillerin şekillenmesinde kritik bir rol oynayan yapı taşıdır. Aynı zamanda eğitim, bireylerin hayatlarına değer katan, bilgi ve beceri kazandıran önemli bir süreçtir. Eğitim, toplumların genel gelişimi üzerinde derin etkileri olan bir konudur (Şişman, 2011).

Akyürek'e (2020) göre toplumların sürdürülebilir gelişiminde eğitim,merkezi bir role sahiptir ve bu alandaki başarı, doğrudan nitelikli öğretmen yetiştirme süreçlerine bağlıdır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) gibi gelişen toplumlarda, öğretmen eğitiminin niteliği ve bu süreçlerin yönetimi, eğitim sisteminin bütünlüğü ve öğrenci başarıları üzerinde doğrudan etkiler yaratmaktadır. KKTC'de öğretmen eğitiminin kalitesi ve bu süreçlerin etkin yönetimi, eğitim sisteminin genel başarısını belirleyen temel faktörler arasındadır. Öğretmenler, genç zihinlerin şekillendirilmesinde ve toplumun gelecek vizyonunun inşasında kritik bir role sahip olduklarından, öğretmen yetiştirme süreçlerinin detaylı bir şekilde incelenmesi büyük önem taşımaktadır (Işık vd., 2010).

Köçer'e (1980) göre tarih boyunca eğitim, toplumların ve bireylerin gelişimi için kritik bir araç olmuştur. Değişen dünya şartları, sosyo-ekonomik faktörler ve kültürel dinamikler, eğitim sistemlerinin sürekli evrim geçirmesine neden olmuştur. KKTC'de, bu dinamiklerin özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve istihdam edilmesi süreçlerine olan etkileri önem arz etmektedir. Bu süreçlerin etkinliği, öğrencilere sağlanan eğitim kalitesini doğrudan etkileyerek, bireylerin potansiyellerini maksimize etmelerine ve toplumsal gelişime katkıda bulunmalarına olanak tanır.

1.1 Problem Durumu

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim alanındaki zorluklar ve eksiklikler, özellikle özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve görev yapması süreçleriyle yakından ilişkilidir (Erden ve Erden, 2019). Bu bağlamda, özel eğitim öğretmenlerinin niteliklerinin ve eğitimlerinin iyileştirilmesi gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Özellikle özel eğitim alanında kullanılabilir uygun fiziksel altyapı ve ekipmanın eksikliği, özel eğitim öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılamada temel bir engel teşkil etmektedir (Deniz, 2018). Aynı şekilde, özel eğitim öğretmenlerinin yetersizliği, özel eğitim öğrencilerinin gereksinimlerini karşılamayı zorlaştırmaktadır (Yıldırım ve Çetin, 2022). Özel eğitim öğrencileri, farklı öğrenme stillerine, ihtiyaçlara ve zorluklara sahip olduğundan, bireyselleştirilmiş öğrenme planlarına ihtiyaç duyarlar (MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2018).

Öte yandan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim alanındaki yasal düzenlemeler, genel çerçeveyi belirlemiş olmasına rağmen özel eğitim öğretmenlerinin uygulamada karşılaştığı sorunları gidermeye yönelik detaylı yönergeleri içermemektedir (Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022). Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırma Şubesi (PDRAŞ) tarafından sağlanan öğrenci raporlarının genel ifadeler içermesi ve öğrenci tanısıyla ilgili spesifik bilgilere yer vermemesi, özel eğitim öğretmenlerinin öğrencilere hangi amaçları verecekleri konusunda belirsizlik yaratmaktadır.

Ayrıca, özel eğitim öğretmenlerinin eğitim programları ve bireyselleştirilmiş eğitim planları konusundaki eksiklikleri, öğrencilere etkili bir eğitim sunmalarını zorlaştırmaktadır (YÖK, 2023). Özel eğitim programlarının ve kaynaklarının yetersiz olması, özel eğitim öğrencilerinin gereksinimlerini karşılayacak uygun eğitim seçeneklerinin sınırlı olmasına neden olmaktadır (Gönüldaş ve Gümüşkaya, 2022).

Bu eksiklikler ve zorluklar, özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilme süreçlerini ve sonrasındaki görevlerini etkileyen faktörler arasındadır. Eğitim politikaları, altyapı eksikliği, program ve kaynakların yetersizliği, ayrımcılık, etiketleme, ve damgalamanın yanı sıra özel eğitim öğretmenlerinin eğitim sürecinde aldıkları formasyon, görev aldıkları okullardaki çalışma şartları, okul yöneticileri, veliler, ve diğer öğretmenlerle olan ilişkileri gibi etkenler, özel eğitim öğretmenlerinin performanslarını belirlemektedir (Özyürek, 2008).

Sonuç olarak, özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve görev yapmaları, özel eğitim alanında karşılaşılan zorlukları aşmak ve özel eğitim öğrencilerinin ihtiyaçlarını etkili bir şekilde karşılayabilmeleri açısından büyük öneme sahiptir. Bu süreçlerin iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki özel eğitim alanında gelişmeler sağlama potansiyeli taşımaktadır.

Bu problem durumları KKTC'de özel eğitim öğrencilerinin eğitim haklarına ulaşmalarını ve özel eğitim öğretmenlerinin nitelikli bir şekilde yetiştirilmesini ve atanmasını sağlamak amacıyla dikkat çekmektedir. Tüm öğrencilerin eğitim hakkına sahip olduğu anayasa ve milletlerarası anlaşmaların yanı sıra insani bir değer olduğu unutulmamalıdır. Özel eğitim öğrencilerinin eğitimde kritik dönem diye adlandırılan durum (Tomris ve Çelik, 2021) bu çocukların eğitimini ertelenmeyecek hassasiyetlerinin olduğunu bize göstermektedir. Ayrıca, bu sorunların ele alınması, özel eğitim öğrencilerinin sosyal entegrasyonunu ve eğitim deneyimlerini olumlu yönde etkileyebilir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim öğretmeni yetiştirme süreçleri ve bu öğretmenlerin istihdamı nasıl gerçekleşmektedir ve bu

süreçlerde karşılaşılan başlıca zorluklar ve fırsatlar nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir. Bu araştırmanın alt amaçları ise şu şekilde belirlenmiştir:

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim öğretmenlerinin istihdam politikaları nasıl şekillenmektedir?
2. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim öğretmeni istihdamı için uygulanan yöntemlere okul idarecilerinin bakış açıları nasıldır?
3. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim öğretmeni istihdamı için uygulanan yöntemlere okul öğretmenlerinin bakış açıları nasıldır?
4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim öğretmeni istihdamı için uygulanan yöntemlere ailelerin bakış açıları nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) özel eğitim öğretmeni yetiştirme ve istihdam süreçleri, eğitim alanında karşılaşılan önemli zorlukların ve fırsatların merkezinde yer alır. Bu çalışma, bu süreçlerin derinlemesine incelenmesi ve bu incelemenin KKTC eğitim sistemine olan katkısını ele almayı hedeflemektedir. Özel eğitim öğretmenlerinin niteliklerinin artırılması ve etkili istihdam politikalarının geliştirilmesi, özel eğitim öğrencilerinin eğitim haklarına erişimini ve bu öğrencilerin eğitimdeki başarılarını doğrudan etkilemektedir.

Mevcut literatür ve araştırmalar, KKTC'de özel eğitim öğretmeni yetiştirme süreçlerindeki boşlukları ve bu boşlukların öğrenciler üzerindeki olası etkilerini belgelemiştir (Arslan, 2018; Demirok, 2019). Araştırma, KKTC'deki özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve istihdamı süreçlerini anlamayı amaçlamaktadır. Araştırmanın amacı, bu süreçlerin nasıl işlediğini, özel eğitim öğretmenleri için uygulanan istihdam politikalarını, bu alandaki personel eksikliklerinin nasıl giderildiğini ve bu süreçlere okul idarecileri, öğretmenler ve ailelerin bakış açılarını incelemektir. Bu, özel eğitim alanında karşılaşılan zorlukları aşmak ve özel eğitim

öğrencilerinin eğitim ihtiyaçlarını etkili bir şekilde karşılamak için kritik öneme sahiptir.

Sonuç olarak, bu araştırmada, KKTC'deki eğitim politikaları ve uygulamalarının mevcut durumunu ortaya koyarak daha etkili hale getirilmesine yönelik öneriler sunmak hedeflenmiştir. Özel eğitim öğretmenlerinin nitelikli bir şekilde yetiştirilmesine ve istihdamına odaklanacak ve bu alanda gelişimlere katkı sağlayacaktır. Araştırmanın sonuçları, özel eğitim alanında daha nitelikli öğretmenler yetiştirilmesine ve bu alandaki eğitim kalitesinin artırılmasına yardımcı olacak, bu da özel eğitim öğrencilerinin eğitiminkalitesini ve başarılarını olumlu yönde etkileyecektir.

1.4. Sayılılar

- Araştırmanın çalışma grubunda yer alan idareciler görüşme sorularına samimi ve objektif cevaplar vermişlerdir.
- Araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğretmenler görüşme sorularına samimi ve objektif cevaplar vermişlerdir.
- Araştırmanın çalışma grubunda yer alan aileler görüşme sorularına samimi ve objektif cevaplar vermişlerdir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma, KKTC'de bulunan ve görüşme yapılmasına onay veren idareci, öğretmenler ile öğrenci aileleri ile sınırlıdır.

Bu araştırma hazırlanan görüşme soruları ve görüşme sorularına verilen cevaplar ile sınırlıdır.

Araştırma verileri sadece incelenen dökümanlar ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın verdiği bilgiler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Özel Eğitim: Öğrenme güçlüğü çeken, yetersizliği olan bireyler için tasarlanmış uyarlama eğitim programları ve uygulamaları.

Özel Eğitim Öğretmeni: Özel eğitim gereksinimleri olan öğrencilere eğitim vermek için özel olarak eğitilmiş ve sertifikalandırılmış eğitim personelleri.

Öğretmen Yetiştirme: Öğretmen adaylarını eğitim alanında gerekli bilgi, beceri ve tutumlarla donatmayı hedefleyen eğitim süreçleri.

Sorumlu Öğretmen: İlkokullarda kıdemli olan öğretmenin öğretmenlik görevinin yanında aynı zamanda idarecilik görevini de üstlenmesi.

Münhal Kadro: Boş pozisyon.

İstihdam Politikaları: Öğretmenlerin işe alınması, yerleştirilmesi ve görevlendirilmesi ile ilgili kurallar, düzenlemeler ve uygulamalar.

Eğitim Politikaları: Eğitim alanında hükümetler, eğitim bakanlıkları veya diğer yetkili kurumlar tarafından belirlenen kurallar, yönergeler ve hedefler.

Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP): Özel eğitim gereksinimleri olan bir öğrencinin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmış özelleştirilmiş bir eğitim programı.

1.7. Kısaltmalar

AÖA: Atatürk Öğretmen Akademisi.

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı.

DPÖ: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.

KHK: Kamu Hizmeti Komisyonu.

MEB: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı.

PDRAS: Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırma Şubesi.

TC: Türkiye Cumhuriyeti.

TÜİK: KKTC İstatistik Kurumu.

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın bu kısmında araştırma konusu ile ilgili kuramsal bilgilerle beraber bu alanda yapılan araştırmalar ve çalışmalar ele alınmıştır. Özel eğitim, öğretmen yetiştirme ve programlardaki durumlar hakkında bir çerçeve çizilmiştir. Konular başlıklar halinde aşağıda verilmiştir.

2.1. Özel Eğitim

Özel eğitim, öğrenme güçlüğü, gelişimsel gecikme, duyuşsal engeller, davranışsal zorluklar veya diğer kompleks özel ihtiyaçları olan bireyler için tasarlanmış özelleştirilmiş eğitim programlarını, stratejilerini, metodolojilerini ve kaynaklarını kapsayan bir eğitim alanıdır (Eripek, 2002). Bu kavram, bu tür öğrencilere uygun bir öğrenme ortamı sağlamak, onların akademik, sosyal ve kişisel gelişimlerini desteklemek ve onlara topluma entegre olmaları için gerekli becerileri kazandırmak amacıyla oluşturulmuştur (Aksoy, 2016).

Akademik çerçevede, özel eğitim; özel ihtiyaçları olan bireylerin eğitimsel potansiyellerini maksimize etme, bireyselleştirilmiş eğitim planları (BEP) aracılığıyla her öğrencinin özgün ihtiyaçlarını karşılama ve bunlar için uygun pedagojik yaklaşımlar, teknolojik araçlar ve terapötik müdahaleler geliştirme üzerine odaklanır. Bu alanda çalışan eğitimciler, özel eğitim gereksinimleri olan öğrencilere yönelik özel öğretim teknikleri ve adaptif öğrenme stratejileri konusunda uzmanlık gerektiren, kapsamlı bir eğitim almıştır (Birkan, 2002).

Özel eğitim, aynı zamanda farklılaştırılmış öğretim, erişilebilir öğrenme ortamları, çoklu duyuşsal yaklaşımlar ve öğrenci merkezli öğrenme planları gibi modern eğitim yaklaşımlarını da içerir. Bu yaklaşım, bireysel farklılıkları ve öğrenme stillerini

tanılarak her öğrencinin kendi hızında ve kapasitesinde öğrenmesini destekler (Özyürek, 2008).

KKTC’de öğretmenlik özel eğitim hizmetlerini özel eğitim öğretmenleri yürütür. Öğretmenlik mesleği ise aşağıdaki yasada net bir şekilde tanımlanmıştır.

2.2. Öğretmenlik Mesleği

KKTC’de öğretmenlik mesleği 17/1986 Sayılı Milli Eğitim Yasası’nın 57. Maddesinde; eğitim öğretim faaliyetlerini, yönetim faaliyetlerini misyon edinmiş bir uzmanlık mesleği olarak geçmektedir. Ve öğretmen olacak olan kişilerin mutlaka yüksek öğrenim görmeleri esastır (Bkz., EK-5a).

Öğretmenlik mesleğinin standartlarını, EK-5a’da geçen pedagojik formasyon, genel yetenek, genel kültür ve öğretmen olma genel ve özel niteliklerini yerine getirebilen adaylar, öğretmen olarak yetişmeye hazırdırlar. Öğretmen yetiştirme de genel olarak şu şekilde tanımlanmaktadır.

2.3. Öğretmen Yetiştirme

Işık vd.’nin (2010) öğretmen yetiştirme, geleceğin eğitimcilerini, pedagojik bilgi birikimi, öğretim metodolojileri ve sınıf yönetimi becerileri konusunda eğitmek ve donatmak amacıyla tasarlanmış, multidisipliner bir akademik süreçtir. Bu süreç, öğretmen adaylarının hem teorik bilgilerini hem de pratik öğretim becerilerini geliştirmelerine yönelik kapsamlı bir eğitim programını içerir. Modern öğretmen yetiştirme programları, adayların öğrenme ve öğretme süreçlerini anlamalarını, eğitimdeki çeşitli yaklaşımlar ve stratejiler hakkında bilgi sahibi olmalarını ve çeşitli öğrenci ihtiyaçlarına uyum sağlayabilme yeteneklerini geliştirmelerini hedefler. Öğretmen eğitimi, ayrıca adayların etik değerler, sınıf içi iletişim becerileri ve öğrencilerle etkili etkileşim kurma yetenekleri üzerinde de durularak, bütünsel bir mesleki gelişim fırsatı sunar.

Bu eğitim süreci, öğretmen adaylarının pedagojik teori ve uygulamaları kavramalarını, öğretim planları ve ders içerikleri geliştirme becerilerini kazanmalarını, ve sınıf ortamında öğrenci başarısını artıracak yöntemler uygulayabilmelerini sağlar. Öğretmen yetiştirme programları aynı zamanda, adayların öz yansıtma ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirerek, sürekli öğrenme ve mesleki gelişime açık bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur (Başkan vd., 2006). Bu programlar, öğretmen adaylarının toplumun ve eğitim sisteminin sürekli değişen ihtiyaçlarına uyum sağlayabilme kapasitesini geliştirmeyi de hedefler. Sonuç olarak, öğretmen yetiştirme, eğitim alanında kaliteli ve etkili öğretmenlerin yetiştirilmesinde kritik bir rol oynar ve bu bireylerin mesleki hayatları boyunca başarılı olmalarını sağlamak için gereken temeli atmaktadır (Abazaoğlu, 2014).

KKTC’de öğretmen yetiştiren kurumlar arasında yer alan üniversiteler içerisinde, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefke Avrupa Üniversitesi, Girne Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Uluslararası Fırat Üniversitesi yer almaktadır (Yök Lisans Atlası, 2023). Bu üniversitelerin özel eğitim bölümlerine yerleşen adaylar; özel eğitim öğretmenliği lisans programı'nın yapısını oluşturan hedef, içerik, süreç ve değerlendirme unsurları, özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesinde önemli bir rol oynar. Programın temel hedefi, özel gereksinimleri olan bireylere etkili eğitim ve destek sağlayabilecek nitelikte öğretmenler yetiştirmektir. Bu, öğretmen adaylarının özel eğitim alanındaki teorik ve pratik bilgileri kapsamlı bir şekilde edinmelerini içerir. Programın içeriği, özel eğitim alanındaki çeşitli ihtiyaç ve zorlukları anlamayı ve bu alanlarda etkili pedagojik stratejiler geliştirebilmeyi sağlayacak dersleri kapsar. Bu içerik, zorunlu dersler, seçmeli dersler ve uygulamalı eğitimlerle zenginleştirilmiştir. Eğitim süreci, teorik bilgilerin yanı sıra pratik becerilerin de kazandırılmasını hedefler. Bu süreçte stajlar ve uygulamalı eğitimler önemli bir yer tutar. Öğrenciler, gerçek eğitim ortamlarında deneyim kazanarak teorik bilgilerini pratikle birleştirme fırsatı bulurlar. Değerlendirme basamağında ise öğrencilerin gelişimleri ve öğrenmeleri sürekli olarak değerlendirilir. Bu değerlendirme, hem öğrencilerin akademik performanslarını hem de uygulamalı eğitimlerdeki beceri ve yeterliliklerini kapsar. Bu dört unsurun

bütünleşik bir yaklaşımla ele alınması, özel eğitim öğretmenlerinin kompleks eğitim ihtiyaçlarına uygun bir şekilde yetiştirilmelerini sağlar. Program, öğrencilerin hem teorik bilgiyi hem de pratik uygulama becerilerini kazanmalarını hedefleyerek, özel gereksinimleri olan bireylere kaliteli eğitim sunacak donanımlı öğretmenler yetiştirmeyi amaçlar (YÖK Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı, 2023). Atatürk Öğretmen Akademisi ise KKTC'de ilkokul ve okul öncesi eğitim alanında öğretmen yetiştirme merkezi olarak hizmet vermektedir (Atatürk Öğretmen Akademisi Kuruluş Yasası, 60/2000). Atatürk Öğretmen Akademisi (AÖA), eğitim sisteminin ihtiyaçlarına yanıt veren, *“okul öncesi eğitim kurumlarına ve ilkokullara ihtiyaçları karşılayacak niteliklerde öğretmen”* yetiştirme amacını taşır. Bu amaçla, öğretmen adaylarına hem teorik bilgi hem de pratik beceriler kazandırarak, onları eğitim alanındaki modern yaklaşımlar ve metodlarla donatır. Ayrıca, *“Okul öncesi eğitim kurumları ve ilkokullarda görev yapmakta olan öğretmenlere mesleki formasyonlarının geliştirilmesi amacıyla sürekli ve düzenli hizmetiçi eğitim”* düzenleyerek, mesleki gelişimlerini destekler ve *bu okullarda görevlendirilen öğretmen adaylarına pedagojik formasyon”* sağlar. Akademinin çalışmaları, öğretim yöntemleri geliştirme ve araştırma sonuçlarını yayınlama gibi faaliyetleri kapsar, bu da KKTC'nin eğitim kalitesini artırmaya yönelik stratejik bir adımdır.

AÖA ya da KKTC'de yer alan üniversitelerin öğretmenlik bölümlerini bitirenler öğretmenliğe atanmak, bu mesleği icra etmek için Kamu Hizmeti Komisyonu'nun yapacağı öğretmenlik sınavlarına girmeleri gerekmektedir. Sınav süreçleri ve diğer işlemler Kamu Hizmeti Komisyonu (KHK) ve Öğretmenler Yasası'nın kurallarına göre yürütülür. Öğretmenlerin profesyonel yaşamlarındaki önemli kararlar, Kamu Hizmeti Komisyonu tarafından bağımsız bir şekilde alınır ve bu süreçte Bakanlık görüşlerine danışılmasına karşın, Komisyon son kararı bağımsız olarak verebilir. Bu düzenleme, öğretmenlik mesleğinin yönetiminde objektiflik ve adillik ilkelerini desteklerken, aynı zamanda öğretmenlerin kariyer yollarının şeffaf ve düzenli bir biçimde yönetilmesini sağlar. Söz konusu görev, yetki ve sorumluluklar aşağıdaki gibi tanımlanmıştır (Öğretmenler Yasası, 25/1985).

2.4. Kamu Hizmeti Komisyonunun Görev ve Yetkisi

Kamu Hizmeti Komisyonu Öğretmenlerin ve diğer kamu görevlilerinin özlük işlemleri de dahil olmak üzere atama, yükselme gibi birtakım işlemleri yapmakla görevlidir. KHK, KKTC’de öğretmenlerin ilk defa göreve alınması veya görevde iken yükselmeleri de dahil olmak üzere ilgili tüm işlemleri yapmakla yükümlüdür. Genelde öğretmenler, özelde ise özel eğitim öğretmenlerinin istihdamı ile ilgili yasal prosedürü işletir. Öğretmenler Yasasında yer alan Kamu Hizmeti Komisyonu’nun görevleri aşağıda listelenmiştir.

(1) Öğretmenlerin atanmaları, onaylanmaları, sürekli ve emeklilik hakkı veren kadrolara yerleştirilmeleri..., Kamu Hizmeti Komisyonunca yerine getirilir(Öğretmenler Yasası, 25/1985).

KKTC’de Kamu Hizmeti Komisyonu öğretmenlik için atama gibi önemli konuları üstlenmişken, aynı zamanda öğretmenlerin hizmete girişte aranması gereken birtakım nitelikleri de göz önünde bulundurması gerekmektedir. Söz konusu öğretmenliğe giriş için aranan genel ve özel nitelikler, 22/1985 sayılı Öğretmenler Yasası’nın dokuzuncu maddesi ile net bir şekilde belirlenmiştir. Bu kriterler, öğretmenlik mesleğine girişte yüksek standartlar belirleyerek, eğitim sisteminin kalitesini ve güvenilirliğini korumayı amaçlamaktadır.

9. Madde

- (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşı olmak;*
- (2) Onsekiz yaşını bitirmiş olmak;*
- (3) Kamu haklarından yasaklı bulunmamak;*

(4) ...sahtekârlık, irtikap, ırza geçme, hileli iflas ve benzeri yüz kızartıcı suçlardan dolayı mahkum olmamış olmak;...(Öğretmenler Yasası, 22/1985).

Yukarıdaki maddelerde KKTC’de tüm öğretmenlik kadrolarına atanma için aranan genel ve özel niteliklerden bahsedilmiştir. Özel eğitim öğretmeni de bu evrenin içinde olduğu için KHK tarafından açılacak öğretmenlik sınavına ilk etapta bu nitelikleri kazanması gerekmektedir. Daha sonra özel eğitim öğretmeni için daha spesifik nitelikler aranacaktır.

2.5. Özel Eğitim Öğretmeni İçin Aranan Nitelikler

Yukarıda yer alan genel ve özel niteliklerin yanında Öğretmenler Yasası’nda ayrıca özel eğitim öğretmenleri için aranacak özel nitelikler de belirtilmiştir.

Özel eğitim Öğretmeni İçin Aranan Nitelikler

Özel eğitim okulu öğretmeni olarak atanacakların, görev alacakları okulda, özel eğitime gereksinme duyan çocukların gereksinme duydukları eğitim türüne uygun olarak eğitilmelerini hedef alan herhangi bir üniversite veya yüksekokulun ilgili bölümünden mezun olmak... (Öğretmenler Yasası, 22/1985).

Özel eğitim öğretmenleri yasada yer alan genel ve kendileri için ayrılan özel nitelikleri sağladıktan sonra KHK’nin kendileri için açtığı sınav sürecine tabi olabilirler. Özel eğitim öğretmenlerinin boş olan öğretmenlik kadrolarının doldurulma yöntemi aşağıda verilmiştir.

2.6. KKTC’de Öğretmen Kadrolarının Doldurulma Yöntemi

KKTC’de öğretmen kadrolarının doldurulma yöntemi yasada geçen orijinal haliyle“münhal öğretmen kadrolarının doldurma yöntemi” şeklinde geçmektedir (Öğretmenler Yasası, 22/1985). KKTC de münhal kelimesinin yasalarda yer alması KKTC’ nin eski Osmanlı toprağı olması ve İngiliz yönetimiyle de bir zaman kaldığından dolayı yasalarda “münhal” kelimesi geçtiğı düşünölmektedir (Tarakçı, 2010). Münhal kelimesi aslen arapça bir kelime olup, boş olan, açık bulunan anlamına gelmektedir (Wikisözlük).“Münhal Kadro” kelimesi ise bir pozisyonun, görevin ya da bir işin boş, dolu olmayan, boşalmış veya halen doldurulmamış olduğunu ifade eden bir kelimedir. KHK’de münhal kadrolar denildiğı zaman öğretmenlik için bu pozisyonun boş olduğu anlamına gelmektedir. Örneğın özel eğitim öğretmenliğı için 2023 yılında KHK tarafınadan bir münhal açılması, özel eğitim öğretmenliğine o yıl için verilen boş kadro durumunu ifade eder. Aynı zamanda atama ve istihdam durumununda bu sayı ile ibaret olduğu anlamını taşımaktadır.

KKTC’de Münhal öğretmen Kadrolarının Doldurulma Yöntemi öğretmenler yasınının 10. Maddesinde aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

Madde 10:

(1) Bakanlığa bağı eğitim ve öğretim kurum ve kuruluşlarında münhal olup da yıl içinde doldurulması gereken kadrolar her yıl Bütçe Yasası'nda gösterilir...

(a) Münhal kadrolar Bakanlıkça Kamu Hizmeti Komisyonu'na bildirilir.

(b) Bakanlıkça yapılan bildirimde, münhal kadrolara atanacaklarda aranan genel ve özel nitelik ve koşullar ile münhal kadronun ilk atanma veya yükselme yeri olup olmadığı da belirtilir;

(c) Kamu Hizmeti Komisyonu, Bakanlıkça yapılan bildirim uyarınca, münhaller basın ve yayın araçları ile en az onbeş gün önceden duyurur;

(ç) Başvurular, başvuranların münhallerde belirlenen genel ve özel nitelik ve koşulları taşıyıp taşımadıkları yönünde değerlendirme yapılmak üzere Bakanlığa gönderilir;

(d) Bakanlık, Kamu Hizmeti Komisyonunca kendisine iletilen başvuruları, yukarıdaki (ç) bendi uyarınca değerlendirir ve sonucu, bir raporla Kamu Hizmeti Komisyonuna bildirir;

(e) Kamu Hizmeti Komisyonu...gerekli sınav veya sınavları düzenler ve sınav sonucunda başarılı veya yeterli olanları münhal kadrolara atar.

(f) Kamu Hizmeti Komisyonu...değerlendirme, başarı ve yetersizliği saptama ve atama işlemlerini gerçekleştirme yönünde tümüyle bağımsız hareket eder(Öğretmenler Yasası, 22/1985).

Yukarıdaki süreç Bakanlık ve Kamu Hizmeti Komisyonu'nun koordineli çalışmasıyla yürütülür. Münhal kadrolar öncelikle Bakanlık tarafından Kamu Hizmeti Komisyonu'na bildirilir ve bu kadrolar için gerekli nitelikler belirlenir. Kamu Hizmeti Komisyonu, bu münhal kadroları geniş çapta duyurur ve aday başvurularını değerlendirir. Bakanlık, başvuruları inceler ve bir raporla Komisyon'a bildirir. Komisyon, Bakanlıkça yapılan değerlendirmeyi göz önünde bulundurarak, adaylar arasından sınavlar düzenleyerek en uygun adayları belirler ve münhal kadrolara atar. Bu süreçte, Kamu Hizmeti Komisyonu'nun bağımsızlığı ve objektif değerlendirme yapma yetkisi vurgulanır. Bu sistem, adayların yeterliliklerini ve başarılarını objektif bir şekilde saptamak ve en uygun adayların öğretmen kadrolarına atanmasını sağlamak için tasarlanmıştır.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında araştırmanın modeline, kullanılan tekniklere katılımcılarına, veri toplama tekniklerine, analiz yöntemlerine, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yaklaşımının, doğal çevreye duyarlılık, araştırmacıya katılımcı bir rol verme, bütüncül bir yaklaşım benimseme, esnek bir araştırma deseni, algıların gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konması gibi önemli özelliklere sahip olduğu bilinmektedir (Baltacı, 2019; Yıldırım ve Şimşek, 1999; Yıldırım, 1999). Araştırma durum çalışması temelinde yürütülmüştür. Durum çalışması, belirli bir sistemin detaylı olarak incelenmesini sağlamak için çeşitli veri toplama yöntemlerini kullanarak sistemin nasıl işlediği ve çalıştığı hakkında bilgi toplama yöntemidir (Subaşı ve Okumuş, 2017).

Bu çerçevede, özel eğitim öğretmeni yetiştirme ve istihdamı üzerine odaklanan araştırmada, politikaların etkinliğini ve bu politikaların uygulanmasında karşılaşılan zorlukları ortaya koyabilmek için doküman analizi ve görüşme tekniği kullanılmıştır (Sak vd., 2021). İlgili belgeler ve raporlar gerek sunulduğu sanal ortamlardan gerek ise ilgili bakanlıklardan resmi yazı çerçevesinde talep edilerek incelenmeye çalışılmıştır. Bu süreçte özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve istihdamı konusundaki mevcut durumun yasal durumunun anlaşılması amaçlanmıştır. Ayrıca, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yönetici, öğretmen ve velilerin deneyimleri ve

algıları, politika ve uygulamaların gerçekçi bir değerlendirmesini sağlamak üzere detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde görev yapan öğretmenler, okul idarecileri ve ailelerden oluşan bir çalışma grubunu içermektedir. Çalışma 2023-2024 Eğitim Öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapan okul idarecileri, öğretmenler, ve özel gereksinimli çocuğu olup Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda eğitim alan çocukların ailelerinden oluşturmaktadır.

Tablo 1: İdareci, Öğretmen ve Ailelere Ait Çalışma Grubu

İDARECİLER				
Kod	Cinsiyet	Statü	Meslekteki Kıdemi	Yaş
1İ	Kadın	Müdür Yardımcısı	27	52
2İ	Kadın	Müdür Yardımcısı	18	43
3İ	Kadın	Müdür Yardımcısı	19	44
4İ	Erkek	Müdür	30	55
5İ	Erkek	Müdür Yardımcısı	30	54
6İ	Kadın	Müdür	37	55
7İ	Erkek	Müdür	30	52
8İ	Erkek	Müdür	26	51
9İ	Kadın	Sorumlu Öğretmen	18	40
ÖĞRETMENLER				
Kod	Cinsiyet	Branş	Meslekteki Kıdemi	Yaş
1Ö	Kadın	Okul Öncesi	33	55
2Ö	Kadın	Sınıf Öğrt.	30	52
3Ö	Kadın	Sınıf Öğrt.	5	32
4Ö	Kadın	Sınıf Öğrt.	19	44
5Ö	Kadın	İngilizce	16	40
6Ö	Kadın	Yunanca	13	38
7Ö	Kadın	İngilizce	12	38

8Ö	Kadın	Sınıf Öğrt.	9	39
AİLELER				
Kod	Cinsiyet	Çalışma Durumu	Yaş	
1A	Kadın	Çalışmıyor	45	
2A	Kadın	Çalışmıyor	47	
3A	Kadın	Çalışıyor	43	
4A	Erkek	Çalışıyor	48	
5A	Erkek	Çalışıyor	46	
6A	Kadın	Çalışıyor	41	
7A	Erkek	Çalışıyor	52	

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama tekniği olarak doküman analizi ve "yarı yapılandırılmış görüşme" yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, çeşitli yazılı metinleri toplamak, incelemek, sorgulamak ve analiz etmek suretiyle araştırma verilerini elde etmeyi amaçlayan bir yöntemdir (Sak vd., 2021). Yarı yapılandırılmış görüşme yönteminde araştırmacılar sormayı planladıkları soruları içeren görüşme formunu önceden hazırlamışlardır. Hazırlanan görüşme soruları, alanyazında ilgili çalışmaların bulguları harmanlanarak oluşturulmuştur (Sarıkaya, vd. 2017; Özder, 2019; Sevim ve Atasoy, 2020; İnceler ve Özder, 2020). Bu yöntemde katılımcılar, kendi düşüncelerini serbestçe ifade etmelerinin yanında, katılımcılara esneklik sağladığı için konuşma sırasında rahatlamalarına ve beklenmeyen ancak değerli bilgileri paylaşmalarına olanak tanır (Polat, 2022).

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde "doküman inceleme" ve "içerik analizi" yöntemi kullanılmıştır. Doküman inceleme belirli materyallerin sistematik bir şekilde incelenmesi ve anlam çıkarmak amacıyla yapılan bir araştırma yöntemidir. Doküman incelemede verilerin analizi, genellikle mevcut bilgilerin anlamını çıkarmak, eğilimleri belirlemek, içeriği anlamak, araştırma konusu hakkında daha fazla bilgi elde etmek amacıyla kullanılır. Sırasıyla şu adımlar izlenerek doküman analizi yapılmıştır.

Öncelikle araştırma ile ilgili hedef belirlenip hangi tür bilgilerin elde edileceğini saptanmıştır. Daha sonra bu hedefe yönelik dokümanlar seçilmiş, dokümanların geçerlik ve güvenilirlik düzeyi test edilmiştir. Dökümanına genel bir inceleme sağlanmış, dökümanın başlık, alt başlık, görsel öğeleri vb. anlaşılmaya çalışılmıştır. Daha sonra dökümanın içeriği daha detaylı incelenmiştir. Dökümanın içeriğinde araştırma konusu ile ilgili anahtar kelimeler, temalar, önemli bilgiler sağlanmış, ve ilgili bölümler yazım ve imla aşamasından sonra araştırmaya dahil edilmiştir (Kıral, 2020). Görüşmelerin analizi içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bu analiz yazılı ve sözlü materyalin, ifade edilenleri veya yazılanları kodlayarak nicelleştirerek yapılan analiz sürecidir. İçerik analizi dört temel aşamada gerçekleştirilmiştir..

- Verilerin kodlanması
- Temaların belirlenmesi
- Kodları ve temaları düzenleme
- Bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Başkan ve Ayda, 2018).

3.5. Verilerin Kodlar ve Temalar Altında Düzenlenmesi

Her katılımcıya görüşlerini okuyuculara aktarabilmeleri için 1 ile başlayan bir numara verildi. "İ" (İdareci), "Ö" (Öğretmen), "A" (Aile) olarak kodlandı. Daha sonra her bir katılımcının ilgili soruya verdiği cevap bu kodalara göre yazıldı. Örneğin 1Ö1 (1. öğretmenin 1. soruya verdiği cevap) şeklinde sorulara verdikleri cevaplar yazıldı. Daha sonra veriler okundu ve her bir görüşme sorusunun cevabı üzerinden geçildi. Bu süreçte, katılımcıların önemli yorumları, ifadeleri ve dikkat çekici bölümleri işaretlendi, not alındı. Daha sonra, bu ifadelere uygun olarak kodlar atandı. Böylece her bir ifade belirli bir tema veya kategori altında sınıflandırıldı. Kodlama işlemi boyunca, atanan kodların tutarlılığı sürekli olarak kontrol edildi ve gerekli yerlerde ayarlamalar yapıldı. Kodlanmış veriler, tema ve desenler açısından analiz edildi ve bu analiz sonucunda, katılımcıların görüşlerinin genel eğilimleri ve öne çıkan noktaları belirlendi. Tüm bu süreçte alınan notlar, bulguların yazımı sırasında çok değerli oldu ve araştırma sorularına güvenilir ve anlamlı yanıtlar bulunmasına yardımcı oldu (Yüksel, 2015).

BÖLÜM 4

BULGULAR

Bu bölümde, katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen bulguların detaylı bir şekilde sunulması yapılmıştır. Bulguların ayrıntılı bir şekilde ifade edilmesi, alıntılarla desteklenmesi araştırmanın geçerliliğini artırmaktadır ve elde edilen bulguların anlamlandırılması için doküman inceleme ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir (Gül ve Nizam, 2021).

Tablo 2: Araştırma Kapsamında Yararlanılan Dokümanlar

Doküman	Tür	Sayı/tarih
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası,	Yasa	07/1979
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kamu Görevlileri Yasası	Yasa	25/1985
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Öğretmenler Yasası	Yasa	17/1986
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Millî Eğitim Yasası	Yasa	60/2000
Atatürk Öğretmen Akademisi Kuruluş Yasası	Yasa	50/1989
Genel Orta Öğretim Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasası	Yasa	68/1989
İlköğretim Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasası	Yasa	69/1989
Mesleki-Teknik Öğretim Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasası	Yasa	24/1987
Eğitim Bilim ve Kültür Alanında İşbirliği Protokolü (Onay 1) Yasası	Protokol	55/1995
Eğitim Bilim ve Kültür Alanında İşbirliği Protokolü (Onay 2) Yasası,	Protokol	24/1987
Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimi Yasası,	Yasa	24/2022
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında 3 Eylül 1990 Tarihinde İmzalanan Eğitim, Bilim ve Kültür Alanındaki İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Yasa	Protokol	1990
Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı Arasında Eğitim, Bilim ve Teknik Alanlarında İşbirliği Protokolü Karar Sayısı :	Protokol	2005/9442

Türkiye Cumhuriyeti Yurt Dışında Görevlendirilecek Öğretmenleri Seçme, Sınavı Başvuru Kılavuzu	Kılavuz	2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024
KKTC Milli Eğitim Şura Kararları	Şura Kararları	1991, 1995, 2005
Türkiye Cumhuriyeti Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği	Yönetmelik	2018
657 Devlet Memurları Kanunu	Yasa	657/1965
Milli Eğitim Bakanlığı Bilgi ve Belge Talebi İle İlgili Dilekçe	Dilekçe	3 Ocak 2024 tarihli İÖD.0.00.-211/17-24E.250

4.1.Birinci Alt Amaç: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Eğitim Öğretmenlerinin İstihdam Politikaları

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Milli Eğitim Şuraları önemli yer tutmaktadır(Güven vd., 2019). Şura kararları Milli Eğitim Bakanlığı'nın Eğitim politikalarına yön verici bir niteliği vardır. Aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı için tavsiye kararlar içermektedir. II. Milli Eğitim Şurasından başlamak üzere özel eğitim ile ilgili birtakım kararlar alınmıştır. Bu kararlar aşağıda listelenmiştir.

A. II. Milli Eğitim Şura Kararları

İkinci Milli Eğitim Şurası 1991 yılında toplanmış ve şurada çok kapsamlı olmasa da özel eğitim komisyonunda özel eğitim ile ilgili bazı kararlar alınmıştır.

Özel eğitim alt komisyonu kararları

1. *Üstün, yetenek ve zekaya sahip öğrencilerin de eğitimlerine özel olarak el atılması ve bu öğrenciler için takviyeli öğretim uygulamasına uygun koşulların yaratılması.*
2. *Özel eğitime tabi tutulan öğrenciler için gerekli araç, gereç ve fiziki yapının günümüz koşullarına uygun düzeye getirilmesi.*
3. *Özel eğitim ve erken başlamak esastır. Bu gerçeğin göz önünde tutulması...(Akt. Sarpten, 2020, s.47).*

Yukarıda alınan kararlar özel eğitim ile ilgili fiziki yapı, araç gereç gibi durumların uygun hale getirilmesi, özel eğitim öğrencilerinin eğitimine erken başlanması gibi hayati kararlar alınmıştır. Bu durum özel eğitim ile ilgili kapsamlı kararlar alındığını bize göstermektedir. III. Milli Eğitim Şurasında daha geniş kararlar alınmaya çalışılmıştır.

B. III. Milli Eğitim Şura Kararları

Üçüncü Milli Eğitim Şurası ikinci Milli Eğitim Şurasından dört yıl sonra 1995 yılında toplanmış ve bu şurada özel eğitim komisyonunda önceki şuraya göre daha fazla karar alınmıştır.

Özel eğitim komisyonu kararları

1. *Özel eğitim için bakanlık bünyesinde ayrı bir birim kurularak yasal çerçevesi oluşturulur (Akt. Sarpten, 2020, s.56,57).*

İlerleyen yıllarda özel eğitim için ayrı bir birim kurulmadığı gözlemlenmiştir.

2. *Özürli çocukların tespiti erken yaşta yapılarak aileyle birlikte eğitimleri için ilgili bakanlıklarla işbirliği sağlanır bu dönemde erken yaklaşım programları uygulanır (Akt. Sarpten, 2020, s.56,57).*
3. *Özürliülerin yetenek beceri ve istekleri doğrultusunda mesleki eğitimlerine de yer verilebilecek altyapı oluşturulacak eğitim ortamları hazırlanır*
4. *1990- 1995 eğitim yılında başlatılan özürli çocukların eğitiminde kaynaştırılması (entegrasyonu) çalışmalarının program donanım ve personel yönünden geliştirilecek daha koordineli organize yaygın ve işlevsel olarak sürdürülmesi sağlanır*
5. *Özel eğitim okullarının eğitim programı ve yöntemleri yenilikleri uygun olarak değiştirilip geliştirilir*
6. *Özürli çocukların hangi gelişim alanında ne kadar geri kaldığını belirleyecek bireysel ve grup eğitim programlarının hazırlanmasında standart değerlendirme ölçekleri belirlenerek uygulanır (Akt. Sarpten, 2020, s.56,57).*

Bu tür yetersizliği olan çocuklar ile ilgili değerlendirme ölçeklerinin belirlenmesi öğrenci faydasına olacağı gibi, bu ölçeklerin sonucunda öğretmen ve ailelerde çocukların gelişimini takip edebileceklerdir. Fakat günümüze baktığımızda özel eğitim öğretmenlerinin bu ölçekleri ulaşmada sıkıntı yaşadığı gözlemlenmektedir.

7. *Eski ve yeni tüm yapılarda özürliüler için mimari engeller kaldırılır.*
8. *Milli Eğitim yasasının 52(3) maddesine işlerlik kazandırılır (Akt. Sarpten, 2020, s.56,57).*

Söz konusu Milli Eğitim Yasasının 52(3) maddesi ile Özel Eğitim kurumlarında öğretmenler ve idari personel dışında hizmetin gerektirdiği öğretici usta, bakıcı, terapist, psikolog, rehber, sosyal hizmet uzmanı, sağlık personeli bulundurulması tavsiye edilmiştir. Fakat yapılan gözlemler sonucunda bu tür personelin kurumlarda tam olarak bulunmadığı gözlemlenmiştir.

9. Sağlıklı bir özel eğitim politikası oluşturulabilmesi için KKTC' deki özürlü çocukların toplam sayıları bilimsel ölçütlerle saptanır (Akt. Sarpten, 2020, s.56,57).

III. Milli Eğitim Şurasında alınan kararlara baktığımızda, bakanlık düzeyinde özel eğitim için ayrı bir birim kurulması tavsiye edilmiş fakat kurulmamıştır. Özel eğitim hala ilköğretim dairesi çatısı altında faaliyetlerini sürdürmektedir. Ancak bakanlıkta özel eğitim ile ilgili “Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi” kurulması özel eğitim gerektiren bireylere verilecek eğitim için gerekli personelin bu alanda uzman kişilerce ve tek çatı altında toplanmasını sağlayacaktır. Böylece aileler ve öğretmenler ve idareciler de özel eğitim ile ilgili istek ihtiyaçlarını hangi birime başvurarak giderebileceklerini öğreneceklerdir. İlköğretim dairesinin de iş yükü bu anlamda azalarak, özel eğitime gerekli önem verileceği düşünülmektedir. KKTC'deki özürlü çocukların toplam verileri bilimsel ölçütlerde alınması tavsiye edilmiş fakat bu durum ile ilgili gerekli verilere ulaşılamadığı gözlemlenmiştir.

C. IV Milli Eğitim Şura Kararları

Dördüncü Milli Eğitim Şurası öncekinden on yıl sonra 2005 yılında toplanmış ve sadece özel eğitim komisyonlarında değil aynı zamanda diğer komisyonlarda da özel eğitim ile ilgili kararlar alınmıştır. En geniş katılımlı şura olmuştur. Sendika yetkililerinde talebi üzerine şura süresi iki aya kadar uzatılmıştır (Akt. Çağlar ve Reis, 2007, s. 278).

Bakanlık teşkilatının yeniden yapılanması komisyonu kararları

Özel eğitim dairesi yeni eğitim sisteminin hedefleri bağlamında ortaya çıkan özel eğitim ihtiyacına yanıt vermesi amacıyla oluşturulmalıdır (Akt. Çağlar ve Reis, 2007, s. 278-304).

Bakanlığın önceki şura kararlarında olduğu gibi dördüncü şurada da özel eğitim dairesi kurulması için karar alınmış fakat hayata geçirilememiştir. Bu durum şura kararının yerine getirilmediğini ve özel eğitimin tek bir merkezden daha sağlıklı yürütülmesini engellemektedir.

Okul öncesi eğitim komisyonu kararları

Okul öncesi eğitim komisyonu kararlarında özel eğitim alan çocukların izlemesi gereken prosedür net bir şekilde tanımlanmıştır. Böylece çocuklar tıbbi tanısına göre hazırlanacak eğitsel değerlendirme sonucuna göre eğitim alacaktır.

Özel eğitim birimine gönderilen çocuğun tıbbi teşhis ve eğitsel tanısı yapıldıktan sonra bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanmalıdır (Akt. Çağlar ve Reis, 2007, s. 278-304).

Özel Eğitim Komisyonu Kararları

Özel Eğitim Komisyonu, çalışmalarını şura kapsamındaki "Yasal Düzenlemeler", "Uygulama" ve koordinasyon olmak üzere üç temel başlık altında yapmıştır. Komisyonlar sonucunda alınan kararlarda şu başlıklar altında aşağıdaki gibi verilmiştir (Akt. Çağlar ve Reis, 2007, s. 278-304).

Yasal Düzenlemeler Başlığı Altında Alınan Kararlar

Özel eğitim dairesinin kurulması önceki şuralarda da dile getirilmiş ancak hayata geçirilmediği için bu şurada da tekrar gündem olmuştur.

Özel eğitim hizmetlerinin, özel gereksinimli bireye sağlıklı ve çağdaş bir normla ulaştırılması, çalışmaların koordineli ve bilimsel yürütülebilmesi için tam donanımlı Özel Eğitim Dairesi'nin kurulması gerekmektedir (Akt. Çağlar ve Reis, 2007, s. 278-304).

Uygulama Başlığı Altında Alınan Kararlar

Bu başlık altında alınan kararlar aşağıda da görüldüğü genel olarak incelendiğinde özel eğitimin ülke içerisinde aslında önemli bir yer tuttuğu bu konuya eğilmek istendiği ve bununla ilgili çeşitli çalışmalar yapma isteğinin olduğu buradaki toplantı tutanaklarından da gözlenmektedir. Fakat bunun ne kadar işlerlik kazandığı noktasında yeterli veri ele alınıp incelenememektedir.

Özel eğitim ile ilgili yasa ve tüzük çalışmalarında ve özel eğitimin yeniden yapılandırılmasında, özel gereksinimli bireylerin kaynaştırılmaları ve uzun vadede tam katımlı bütünleştirilmiş (inclusive) eğitim sistemine geçiş temel politika olarak esas alınmalıdır. Özel gereksinimli öğrencinin normal eğitim programında en az kısıtlayıcı ortamlarda özel destekle tam katılımı/bütünleştirilmesi amaçtır. Eğitim teknolojileri özel gereksinimli bireylerin özelliklerine göre uyarlanmalıdır. Özel eğitim gereksinimi olan bireylerin özelde okul yaşantılarında, genelde toplumsal yaşantılarında karşılaştıkları mimari engeller kaldırılmalıdır. Özel eğitim alanında yapılacak olan denetleme "alan müfettişliği" dikkate alınarak, ölçme değerlendirme teknikleri temelinde, objektif olarak yapılmalıdır. Özel eğitim rehberlik hizmetlerinde, "koruyucu ve önleyici" hizmetlerin, daha insancıl ve ekonomik olması nedeniyle, toplumun, aile kuracak ve çocuk sahibi olacak bireylerinin bilinçlendirilmesi esas olmalıdır.

Uygulamaların daha etkin ve verimli sürdürülebilmesi için; özel gereksinimli bireylerin doğum öncesi, sonrası ve gelişiminin her dönemine ait verilerini de içeren on-line sistemde bir veri tabanı etik kurallar dahilinde oluşturulmalıdır.

Özel gereksinimli bireylere hizmet sunacak kurumların tüzel ve gerçek kişiler tarafından da açılması, özel eğitim uygulamalarının etkinleştirilmesi ve geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Özel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan sınıf öğretmenleri ve anasınıfı öğretmenlerinin (Atatürk Öğretmen Akademisi) özel eğitim süreçlerinde daha verimli olması için donanımlı olarak yetiştirilmesi esastır.. Özel Eğitim Hizmetlerinin bölgesel olarak yapılandırılması esas olmalıdır (Akt. Çağlar ve Reis, s. 278-304).

Yukarıda alınan kararlar incelendiğinde özel eğitim ile ilgili en kapsamlı ve özel gereksinimli öğrencilerin hayatına dokunacak kararların alındığını söyleyebiliriz. Eğitim teknolojilerinden, özel eğitim ile ilgili mimari engellerin kaldırılmasına kadar özel eğitim ile ilgili bir çok karar alınmıştır. Fakat özellikle alan müfettişliği özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi, yetiştirilmeden sonra yine bu müfettişler tarafından verilecek rehberlik, özel eğitim öğretmenleri için önemli bir konudur. Bu tür uygulamalar özel eğitim öğretmenlerinin atamadan sonra yetiştirilmesinde uzmanlıklarını artırmalarında öğrenciye verilecek eğitim açısından son derece önemlidir.

Koordinasyon Başlığı Altında Alınan Kararlar

Bu başlık altında bahsedilen yasal düzenleme Ekim 2022 de çıkarılmıştır. Halbuki daha önceki şura kararlarında da alınmasına karşın bir türlü hayata geçirilememiştir.

Bu da bize şura kararlarının uygulama safhasında gecikmeler olduğunu göstermektedir.

Özel gereksinimli bireylerin, sosyal yaşamın her aşamasında yer almaları, yaşam kalitelerinin artması ve gereksinimlerini en az sorunla karşılayabilmeleri için ülkenin bir özel gereksinimli bireyler yasasını oluşturup uygulamaya koyması ve oluşturması gerekmektedir.

Özel gereksinimli bireylerde örgün ve yaygın eğitim süreçlerinin kesintiye uğramaması için, özel eğitim;

- *Başbakanlık bünyesinde "Özel Gereksinimli Bireyler Üst Koordinasyon Merkezi" tüm bakanlıkları kapsayacak şekilde oluşturulmalıdır.*
- *Süregelen hastalığı olan çocuk ve gençlerin hastanede buldukları dönemlerde eğitim hastantarından yararlanabilmeleri için Dünya da ve Türkiye'de örnekleri bulunan hastane okullarının veya hastane eğitim odalarının sağlık bakanlığı ve eğitim bakanlığı işbirliği içerisinde kurulması için çalışmaların yapılması... (Akt. Çağlar ve Reis, 2007, s. 278-304).*

Öğretmen, Öğretim Yöntemleri ve Hizmet içi Eğitim Komisyonu Kararları

Bu komisyonun aldığı kararlar içerisinde öğretmen adaylarının seçimi ile ilgili kritik bir karar alınmıştır. “Ülkemizde devlet, ihtiyaçları göz önünde bulundurarak, ilgili kurumlarla istişare eder ve öğretmen adaylarına gerekli yönlendirmeyi yapar.” Kararı özel eğitim öğretmenlerinin ihtiyaçlar göz önünde bulundurulması bu konuda belli bir politika izlenmesi tavsiye edilmektedir.

d. Ülkemizde öğretmen yetiştirme konusunda ihtiyaç duyulan yasal düzenlemelerin yapılabilmesi için ileride hedeflenen Yüksek Öğretim Kurultayı'nda konu tartışmaya açılmalıdır.

Öğretmen Yetiştirilmesi

Özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi ile ilgili olarak “Ülkemizde öğretmen yetiştiren kurumlarda, bir proje çerçevesinde, ihtiyaç duyulan alanlarda öğretim elemanı yetiştirmek amacıyla deneyimli öğretmenlere devlet bursları sağlanmalıdır.” kararı KKTC’de özel eğitim alanında ihtiyaç duyulan öğretim elemanı yetiştirme noktasında finansman sağlayacaktır. Böylece özel eğitim alanında öğretim elemanı yetişmiş ve devletin ihtiyaç duyduğu özel eğitim öğretmen adaylarını eğitimi gerçekleştirecek olacaktır.

Öğretmenlerin Göreve Başlama Kriterleri

Aşağıdaki kararlarda özel eğitim öğretmenliği Kamu Hizmeti Komisyonu’nun açtığı sınavlarda kuramsal çalışmalarda bahsedilen genel ve özel nitelikleri sağladığı takdirde sıralama sınavına tabi olmaktadır.

- a. Öğretmenlerin göreve girişleri ile ilgili; öğretmenin diploması yeterliliğini gösterdiği için, sıralama sınavına tabi tutulmalıdır.*
- b. Öğretmenliğe girişte; öğretmen yetiştiren eğitim kurumlarından mezun olanlara öncelik verilmelidir.*
- c. Kamu Hizmeti Komisyonu'nun öğretmen alımlarında objektif, demokratik, hesap verebilir ve şeffaf olması sağlanmalıdır. Konu ile ilgili yukarıdaki ilkeleri esas alan yeni bir tüzük hazırlanmalıdır.*

d. Atatürk Öğretmen Akademisi mezunu olmayıp ilkokullarda geçici göreve atananların asaletleri onaylanmamalıdır(IV. Milli Eğitim Şurası, 2005; aAkt. Sarpten, 2020, s.156-162).

Yukarıda yer alan şura kararlarından bazıları uygulanmış, fakat çoğu karara baktığımız zaman uygulaması ya yıllar almış ya da sadece karar alma boyutunda kalmıştır. Bunlardan biri de özel gereksinimli bireylerin eğitim yasasıdır. Yasa özel eğitim ile ilgili bir çok düzenlemeyi beraberinde getirmiştir.

D. Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası

Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası şura kararlarında birçok defa alınmasına rağmen bir türlü hayata geçirilememiştir. Nihayet 2022 yılında tasarı meclisten geçmiş ve kabul edilmiştir. Bu yasa ile özel eğitim ile ilgili bir çok yasal boşluk doldurulmuş, özel eğitim öğretmenleri ve özel eğitim öğrencileri, aileler ve okul öğretmenlerine katkı sağlamıştır.

Aşağıdaki madde ile özel gereksinimli bireyin değerlendirme ve yönlendirmesi PDRAŞ tarafından yapıldığı bildirilmektedir. Böylece özel eğitim öğretmenlerinin kaynak oda ya da özel eğitim ve iş okullarına gidecek öğrencilere ilgili tanılamayı yapacak kurum belirlenmiştir.

(A) Bireyin eğitsel değerlendirme ve yönlendirilmesi, psikolojik danışma, rehberlik ve araştırma şubesi (PDRAŞ) tarafından nesnel, uluslararası standartlara uygun testler ve bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılır. Değerlendirmede, bireyin bilişsel, fiziksel, ruhsal, duygusal, sosyal gelişim özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri, eğitim performansı, gereksinimi, eğitim hizmetlerinden yararlanma süresi ve bireysel gelişim raporu ve varsa Sağlık Kurul Raporu da dikkate alınır.

(B) Yukarıdaki (A) bendi uyarınca hazırlanan rapor özel gereksinimli bireyin eğitim gördüğü okulun bağlı olduğu daireye gönderilir (Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022).

Özel gereksinimi olan çocuğun PDRAŞ tarafından değerlendirmesi yapıldıktan sonra ilgili rapor çocuğun eğitim gördüğü okulun bağlı olduğu daireye gönderilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus PDRAŞ sadece eğitsel değerlendirme ve yönlendirmeyi yapmaktadır. Yerleştirme durumu ilgili daire tarafından yapılmaktadır.

Özel Gereksinimli Bireyin Yerleştirilmesi İle İlgili Kurallar

Yerleştirme ile ilgili kararın ilgili dairedeki özel eğitim uzmanına bırakılması özel gereksinimli olan çocuk için bazı sıkıntılar doğurabilmektedir. Yasada her ne kadar değerlendirmeyi yapan uzman önerisi desede ilgili dairede bulunan özel eğitim uzmanı bu kararı tek başına aldığı gözlenmektedir. Bu durumda çocuğun özel eğitim ile ilgili verilecek kararda sıkıntılar olabilme durumunu doğurmuştur. Halbuki bu kararın özel eğitim öğretmeni, rehberlik öğretmeni, çocuğun eğitim gördüğü okulun müdürü vs. gibi bir katılımcı uzmanla oluşturulacak bir kurul kararı şeklinde yerleştirilmesi yapılmalıdır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2018).

Özel gereksinimli bireyin okulunun bağlı olduğu daire, Psikolojik Danışma Rehberlik ve Araştırma Şubesi (PDRAŞ) tarafından yapılan eğitsel değerlendirmesi doğrultusunda, ilgili dairede görevli özel eğitim uzmanı ve değerlendirmeyi yapan uzman önerisi ile bireyin, en az kısıtlayıcı eğitim ortamına yerleştirilmesine ve/veya özel eğitim okullarından faydalanmasına karar verir.

Özel gereksinimli bireyler için okul öncesi eğitimi esastır. Okul öncesi eğitim öncelikle okul öncesi eğitim kurumlarında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları kapsamında ve/veya özel eğitim okullarında verilir (Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022).

Okul öncesi eğitim kurumlarında kaynak oda (destek eğitim odası) şeklinde değil kaynaştırma bütünleştirme kapsamında özel eğitim hizmetleri yürütülür. Bu kademedeki görev alan özel eğitim öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenine yardımcı ve rehber olma misyonu olduğu düşünülmektedir.

Okul öncesi eğitimini tamamlayan veya zorunlu ilköğretim çağına gelmiş ve zorunlu ilköğretim programlarının amaçlarını gerçekleştirebilecek durumda olan özel gereksinimli bireyler için, kaynak odalarda (destek eğitim odalarında) özel eğitim destek hizmetleri sağlanır (Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022).

Burada yer alan madde ile ilkokullarda kaynak oda (destek eğitim odası) olarak özel eğitim sürdürüldüğü görülmektedir.

17. (1) Ortaöğretim ortaokul programlarının amaçlarını gerçekleştirecek durumda olan özel gereksinimli bireyler, ortaöğretimlerini özel eğitim okullarında ve/veya diğer genel ortaöğretim okullarında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları yoluyla sürdürür. Bu amaçla Bakanlıkça ilgili okullarda kaynak oda (destek eğitim odası) açılması esastır (Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022).

Bu madde ile özel gereksinimli bireylerden ortaöğretim kademesine gelenler için iki seçenek sunulmaktadır. Birey ya ortaöğretim veya ortaokul amaçlarını gerçekleştiren ve KKTC’de bulunan Özel Eğitim İş Okullarına ya da diğer genel ortaöğretim okullarına kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim görür. Fakat bu okullarda kaynak oda(destek eğitim odası) açılmasının gerekli olduğu söylenmiştir. Bu da bize KKTC’de ortaöğretim kademesinde kaydı bulunan özel gereksinimli bireylerin bulunduğu okulların tamamında kaynak oda(destek eğitim odası) olduğu sonucuna götürür. Bu durumun KKTC Milli Eğitim Bakanlığı tarafından özel eğitim öğretmeni istihdamında ortaöğretim kademesine bir zorunluluk yüklemektedir.

21. (1) Eğitim ortamları, özel gereksinimli bireyin eğitsel değerlendirme raporu doğrultusunda her tür ve kademedeki okullarda kaynaştırma / bütünleştirme uygulamaları yoluyla, veya özel eğitim okullarında özel eğitim hizmetleri şeklinde sağlanır (Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022).

Bu madde ile KKTC’de özel eğitim uygulamalarının kaynaştırma ve bütünleştirme yoluyla tüm kademelerde uygulandığını görmekteyiz.

22. (1) Kaynaştırma bütünleştirme uygulamaları yoluyla eğitim, özel gereksinimli bireylerin eğitimlerini, sınıf içi destek, özel eğitim danışmanlığı ve kaynak oda (destek eğitim odası) destek eğitim hizmetleri, ilgili diğer hizmetler de sağlanarak özel gereksinimi olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim, mesleki teknik öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır (Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022).

Bu madde ile kaynaştırma ve bütünleştirme kavramının içeriği açılmış ve bunun nasıl yapılması gerektiği açıklanmıştır.

(2) Kaynaştırma/ bütünleştirme uygulamaları yoluyla eğitim 3 (üç) şekilde yapılır.

(A) Özel eğitim okulunda kaydı olup, özel eğitim okulu programını takip eden özel gereksinimli bireylerin, genel eğitim okulunda sosyal olgunlaşma amacıyla akranları ile birlikte kaynaştırılması yoluyla,

(B) Genel eğitim okulunda kaydı olup bulunduğu okulun eğitim programını takip eden özel gereksinimli bireylerin ihtiyaç duydukları alanlarda okul ve sınıf içi önlemlerin alınması ve/veya kaynak oda (destek eğitim odası) ile desteklenmesi yoluyla,

(C) Özel gereksinimi olmayan bireyler için özel eğitim okulları bünyesinde ayrı ve/veya aynı sınıf açılması şeklinde tersine kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları yoluyla.. Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022).

Yukarıdaki maddelerde kaynaştırma ve bütünleştirme üç şekilde olduğu gösterilmektedir. Birinci durumda çocuğun kaydı özel eğitim okulundadır. Fakat çocuk sosyal gelişimi için genel eğitim okuluna da haftanın belli günlerinde gider. İkinci durumda ise çocuğun kaydı kendi okulundadır. Çocuk kendi sınıfında ders görür. Aynı zamanda destek eğitim odasından da destek alır. Üçüncü durumda ise özel eğitim okullarında ayrı bir sınıf açılır. Ve burada tersine kaynaştırma bütünleştirme yoluyla eğitim verilir.

(2) Kaynak oda (destek eğitim odası) okuldan gelen talep ile okulun bağlı bulunduğu dairenin önerisi uyarınca, Bakanlık tarafından öğrenci sayısına ve özel gereksinimli bireylerin gereksinim türüne göre yeri belirlenerek, 1 (bir) veya birden fazla açılabilir (Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022).

Kaç öğrenciye kadar kaynak oda açılır? Bununla ilgili bir yasal düzenlemeye rastlanılmamış. Bu soru ayrıca bakanlığa resmi yollarla da sorulmuş fakat cevap alınamamıştır (Bkz., EK-6).

(3) İlköğretim okullarında açılan kaynak odalarda (destek eğitim odalarında) özel eğitim öğretmenleri görevlendirilir. Üstün yetenekli bireylere özel ders (branş) öğretmenleri de görevlendirilebilir.

(4) Ortaöğretim ve Mesleki Teknik Öğretim okullarında açılan kaynak odalarda (destek eğitim odalarında) özel eğitim öğretmeni görevlendirilir. Üstün yetenekli bireylere gereksinimlerine göre okulda görev yapan özel ders (branş) öğretmenleri de görevlendirilebilir.

(5) Kaynak odada (destek eğitim odasında) yürütülecek eğitim hizmetlerinin planlaması, okul yönetimi, sınıf öğretmeni, özel ders (branş) öğretmeni ve kaynak oda özel eğitim öğretmeni tarafından yapılır (Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası, 2022).

Bu madde ile özel gereksinimli çocuğa verilecek olan destek ile okuldaki öğretmenler arasındaki işbirliğine atıfta bulunmaktadır.

Bakanlığa bağlı resmi veya özel eğitim okulları ile özel eğitime destek sağlayan kurumların denetimi de özel eğitim yasası ile oluşturulan denetim ve değerlendirme kurulu tarafından yapılmaktadır.

Özel eğitim yasası ile özel eğitim öğretmenleri ve diğer tüm paydaşlar için tam olarak açıklanamayan bir çok durum, yasal bir zemin bulmuştur. Özel gereksinimli bireyin değerlendirme veyerleştirmesini kimin yapacağı ve nereye göndereceği netlik kazanmıştır. Okullarda bulunan kayanştırma/bütünleştirme faaliyetlerinin nasıl olması gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur. Böylece okullarda istihdam edilen özel eğitim öğretmenleri verecekleri eğitimi hangi yasal prosedür bağlamında vereceklerini öğrenmişlerdir.

Daha önce boş öğretmen kadrolarının doldurulma şeklinden bahsedilmiş fakat KHK tarafından ne kadar münhal kadro açıldığı ile ilgili bilgi verilmemiştir. KKTC’de yıllara göre Kamu Hizmeti Komisyonu açtığı münhaller aşağıda verilmiştir.

E. Kamu Hizmeti Komisyonu(KHK) Tarafından Özel Eğitim Öğretmeni İstihdamı Kapsamında Yıllara Göre Açılmış Münhaller

Tüm kamu görevlilerinin atama ve istihdamında olduğu gibi özel eğitim öğretmenlerinin de atama ve istihdam durumları Bakanlığın Kamu Hizmeti Komisyonu’na verdiği sayı kadar olmaktadır (Öğretmenler Yasası, 25/1985).

Kamu Hizmeti Komisyonu özel eğitim öğretmeni istihdamı için son yıllarda açtığı bazı boş kadrolar aşağıdaki tabloda listelenmiştir.

Tablo 3: Kamu Hizmeti Komisyonu Tarafından Açılan Münhaller

YIL	Münhalin Açıldığı Eğitim kademesi	Sayı
2007	Lefkoşa Özel Eğitim ve Koordinasyon Merkezi	10
2008	Lefkoşa Özel Eğitim ve Koordinasyon Merkezi	10
2009	Lefkoşa Özel Eğitim ve Koordinasyon Merkezi	8
2010	Lefkoşa Özel Eğitim ve Koordinasyon Merkezi	10
2011	Lefkoşa Özel Eğitim ve Koordinasyon Merkezi	13
2012	Herhangi bir münhal kadro açılmamış.	0
2013	Herhangi bir münhal kadro açılmamış.	0
2014	Herhangi bir münhal kadro açılmamış.	0

2015	Herhangi bir münhal kadro açılmamış.	0
2016	Lefkoşa Özel Eğitim Merkezi(2) Girne Özel Eğitim Merkezi(2) Gazimağusa Özel Eğitim Merkezi(2)	6
2017	Ziyamet Özel Eğitim ve İş Eğitim Merkezi	1
2018	Gazimağusa Ö.E. ve İ.E. Merkezi (1) Lefkoşa Ö.E. ve İ.E. Merkezi (1) Yeşilyurt Özel Eğitim Merkezi (1) Ziyamet Ö. E. ve İ. E. Merkezi (2)	5
2019	Ziyamet Özel Eğitim ve İş Eğitim Merkezi	1
2020	Ziyamet Özel Eğitim ve İş Eğitim Merkezi	1
2021	Yeşilyurt Özel Eğitim ve İş Eğitim Okulu (3) Gazimağusa Özel Eğitim ve İş Eğitim Okulu (7)	10
2022	Ziyamet Özel Eğitim ve İş Eğitim Okulu Mesleki Teknik Öğretim Dairesi	2
2023	Ziyamet Özel Eğitim ve İş Eğitim Okulu Mesleki Teknik Öğretim Dairesi	2
	Toplam	69

Kaynak: khk.kamunet.net/munhal_arsiv_ara.aspx, Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı > MÜNHALLER > 2023 YILI MÜNHALLERİ VE GENELGELERİ (ct.tr)

Kamu Hizmeti Komisyonu tarafından 2007 ve 2023 yılları arasında özel eğitim öğretmeni istihdamı ile ilgili açılmış toplam özel eğitim öğretmeni sayısı 69 olarak çıkmaktadır. Yukarıda yer alan münhallerin tamamı Özel eğitim ve iş Eğitim merkezlerine yapılmıştır. Bu durumda KKTC’de yer alan diğer eğitim kademelerine geçen 16 yılda özel eğitim ataması yapılmadığı ortaya çıkmaktadır.

KKTC’de 1999 yılında kaynak sınıf uygulamasına geçilmiş, ve bu kapsamda 2000-2001 yılında 6, 2001-2002 yılında 7, 2002-2003 yılında 8 olmak üzere toplam 21 özel eğitim öğretmeni olduğu bilinmektedir (Çelebi, 2004). Bu öğretmenler ile birlikte (Bkz. EK-5d) 90 özel eğitim öğretmenin 2022 yılı güncel verilerine göre TC ve KKTC sözleşmeli öğretmen toplamı olduğu söylenmektedir. KKTC ve TC sözleşmeli öğretmen toplamı denildiği için bu sayı içerisinde ne kadarın KKTC ne kadarın TC sözleşmeli öğretmen olduğu bilinmemektedir. Ancak bu veri bize Türkiye Cumhuriyeti’nden özel eğitim öğretmenlerinin genel eğitim okullarında görev aldığını göstermektedir. Aşağıda KKTC Milli Eğitim Bakanlığı’na verilen

dilekçe sonucunda alınan güncel özel eğitim öğretmeni sayıları yer almaktadır (Bkz., EK-6).

Tablo 4: Özel Eğitim İlgili Veriler

Kategori	Sayı
Kaynak Oda Sayısı	54
Toplam Özel Eğitim Öğretmen Sayısı	171
Kaynak Odada Hizmet Veren Öğretmen Sayısı	45
Kaynak Odadan Destek Alan Öğrenci Sayısı	978
Toplam Özel Eğitim Öğrenci Sayısı	1353

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanan, 3 Ocak 2024 tarihli İÖD.0.00.-211/17-24E.250 numaralı dilekçede (Bkz., Tablo 4) belirtilen bilgilere göre ise toplam özel eğitim öğretmeni sayısı 171 olarak verilmiştir. Bu sayının 45'i kaynak odada çalışmaktadır. KKTC İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine (Bkz., EK-5c) göre ise özel eğitim merkezlerinde 79 özel eğitim öğretmeni çalışmaktadır. Devlet Planlama Örgütü (DPÖ) verilerine göre ise (Bkz., EK-5b) özel eğitim merkezlerinde 59 öğretmen çalışmaktadır. Yani TÜİK ve DPÖ verileri ortalama olarak KHK verileri ile uyusmaktadır. Bu durumda hala KHK'nın istihdam ettiği 69 özel eğitim öğretmenin TÜİK'e göre 10 fazlası, DPÖ'ye göre 10 eksiki özel eğitim merkezlerinde çalışmaktadır. Her iki veriye göre de özel eğitim merkezlerinde şu an en az 59 özel eğitim öğretmeni çalışması gerekmektedir. Bakanlığın bize verdiği 171 özel eğitim öğretmeni içerisinde bu sayıyı (59) çıkardığımız zaman 112 gibi bir sayıyı elde ediyoruz. Bakanlığın KHK'dan hariç öğretmen atama durumu olmadığına (Öğretmenler Yasası, 25/1985) göre KKTC MEB'e bağlı diğer eğitim kademelerine öğretmen istihdamının nasıl karşılandığı şeklinde bir soru işareti karşımıza çıkmaktadır. Örneğin öğretmenler yasasında 128 olan özel eğitim kadrosu münhaller ile atama yapılmadığına göre, istihdam nasıl yapılmaktadır.

Tablo 5 : İlkokul Anaokul ve Özel Eğitim Okulları Öğretmen Kadroları

Kadro Adı	Kadro Sayısı
Müdür	110
Müdür Muavini	114
Öğretmen	1770
Özel Eğitim Öğretmeni	128
Genel Toplam	2122

Kaynak: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmenler Yasası

Bu eksikliğinde Türkiye Cumhuriyeti ile yapılan eğitim işbirliği protokolleri (Bkz. EK-4) ile karşılandığı karşımıza çıkmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nde öğretmenler bir yıllık süre ile KKTC'ye görevlendirilirler. Ancak her defasında görev süreleri bir yıllık uzatılır. Toplamda dört defa uzatma yapıldıktan sonra, ilgili süre ise beş yılı aşamaz. Fakat bazı özel durumlar nedeniyle öğretmenler yedi yıla kadar da KKTC'de ve diğer ilgili ülkelerde çalışabilir.

05/06/2003 tarihli ve 2003/5753 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 8 inci maddesi gereğince; yurt dışında görevlendirilen öğretmenlerin görev süresi 1 (bir) yıl olup başarılı olmaları, buldukları ülkenin çalışma koşullarının dikkate alınması kaydıyla her defasında 1 (bir) yılı geçmemek üzere, Komisyonca 4 (dört) yıl daha uzatılabilecektir. Toplam görev süresi 5 (beş) yılı geçemez. Ancak, ilgili ülkede görevlendirilmek üzere o ülke tarafından personele ilişkin belirlenen asgari yabancı dil bilgisi veya diğer şartları taşıyan personel bulunmaması ya da yeni görevlendirilen personele ilgili ülke makamları tarafından vize verilmemesi veya seyahat kısıtlaması uygulanması durumunda, ilgili ülkede görev yapmakta olan personelden 5 yıllık görev süresini tamamlayanların görev süreleri misyon şefinin görüşü alınarak hizmet gerekleri doğrultusunda her defasında 1 yılı geçmemek üzere yerlerine

görevlendirilen personelin göreve başlamasının mümkün olduğu tarihe kadar Komisyonca en fazla 2 yıl daha uzatılabilir (2024 Yurtdışı Öğretmen Kılavuzu).

Tablo 6: Yıllara Göre Türkiye Cumhuriyeti'nden KKTC'ye Öğretmen İstihdamı

Yıl	Görevlendirilen Özel eğitim Öğretmeni Sayısı
2024	4
2023	60
2022	12
2021	5
2020	16
2019	8

Kaynak: 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Öğretmen Kılavuzları

Türkiye Cumhuriyeti'nin 2019 yılından 2023 yılına kadar geçen beş yıllık sürede KKTC'ye gelen öğretmen sayısı (Bkz., Tablo 6) 91 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sayının tamamının gelip göreve başlamadığı varsayılsa bile önemli bir kısmının adaya gelip göreve başladığı bilinmektedir.

Tablo 7: Özel Eğitim Öğretmeninin İstihdam Şekli

KATILIMCI GRUBU	SORULAR	Frekans	
		Türkiye	KKTC Meb
İdareci	Kurumunuza özel eğitim öğretmeni ne şekilde gelmektedir?	7	3
Öğretmen	Kurumunuza özel eğitim öğretmeni ne şekilde gelmektedir?	6	2
	Toplam	13	5

Yukarıdaki tabloda yer alan veriler, KKTC'de özel eğitim öğretmenlerinin istihdam sürecinin bir parçası olarak Türkiye'den gelen öğretmenlerin katkılarına işaret etmektedir.

Sonuç olarak Kamu Hizmeti Komisyonu verileri ile DPÖ ve TÜİK verileri bize sürekli özel eğitim merkezleri ile ilgili atama yapıldığını göstermektedir. Ve özel eğitim öğretmenlerinin KKTC MEB'e bağlı diğer eğitim kademelerine yukarıda anlatılan eksikliği, yaptığı ilgili protokollerle Türkiye Cumhuriyeti'nden sağladığı görülmektedir. Protokollerle KKTC'den de Türkiye'ye her yıl beş öğretmenin gittiği KKTC Milli Eğitim Bakanının verdiği demeçten anlaşılmaktadır. *“Yine aynı şekilde KKTC'den her yıl yaklaşık 5 öğretmen mütakabiliyet çerçevesinde bakanlığımızca Türkiye'de görevlendirilmektedir.”* (Meb, Basın Açıklaması).

Yukarıda anlatılan durumlara ek olarak Türkiye'den KKTC'ye görevlendirilen öğretmenlerin maaşlarının Türkiye Cumhuriyeti tarafından ödenmesi de gelen öğretmenlerin KKTC bütçesine yük getirmediği aksine ekonomisine destek olduğu ortaya çıkmaktadır. KKTC Meb bu şekilde hem özel eğitim öğretmeni açığını kapatmış hemde bu durumu finansal olarak kendisine yük olmasının önüne geçmiştir.

Yurt dışında görevlendirilecek öğretmenlerin yol masrafları ve gündelikleri... ilk gidişlerinde ve kesin dönüşlerinde uygulanacaktır. Yurt dışında görevlendirilen öğretmenlerin yurt içi aylıkları, ...bağlı buldukları kurum tarafından Türkiye'de Türk Lirası olarak ödenir. Yurt dışı aylıkları ise, ...Dışişleri Bakanlığı tarafından ödenmektedir (20219-2024 Yurtdışı Öğretmen Kılavuzu).

İki ülke arasındaki mevcut protokollerde öğretmen değişimi prensibi vurgulanmakla birlikte, bu prensibin uygulanış biçimine dair yukarıda Milli Eğitim Bakanı'nın basın

açıklamasında yer alan beş öğretmenin KKTC'den her yıl Türkiye Cumhuriyeti'ne görevlendirildiği ortaya çıkmaktadır.

KKTC'deki ortaokul seviyesindeki kaynak odalar için özel eğitim öğretmeni istihdamına ilişkin herhangi bir duyuru yapılmadığı gözlemlenmiştir (Bkz., Tablo 3). Bu durum, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilgili eğitim kademelerine yönelik açığını Türkiye Cumhuriyeti tarafından desteklenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Sayı: 24/1987, Sayı: 5/1991, Sayı: 55/1995 ve Karar Sayısı: 2005/9442 gibi protokollerde belirtilen "*öğretmen değişimi*" kavramı, iki ülke arasındaki eğitim işbirliğinin bir parçası olarak ele alınmaktadır. Bu protokoller, tarafların her yıl "*Mayıs*" ayı sonuna kadar karşılıklı olarak öğretmen sayılarını birbirlerine bildirmelerini öngörmektedir (Bkz., EK-4).

Türkiye Cumhuriyeti'nden KKTC'ye özel eğitim öğretmeni istihdamının nasıl gerçekleştiği ile ilgili protokollerin içeriğine bakıldığında tarafların eğitim alanlarında işbirliğini derinleştirmeyi ve öğretmen ile uzman değişimini kolaylaştırmayı hedefledikleri gözlemlenmiştir. Protokollerin temel amacı, her iki ülkenin eğitim standartlarını yükseltmek ve kültürel alışverişi desteklemek ve işbirliğini artırmaktır. Özellikle, öğretmenlerin istihdamı ve kardeş okul uygulamaları gibi inisiyatifler, eğitim sistemlerinin karşılıklı gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır (Bkz., EK-4).

4.2. İkinci Alt Amaç: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Eğitim Öğretmeni İstihdamı İçin Uygulanan Yöntemlere Okul İdarecilerinin Bakış Açıları

Özel eğitim öğretmenlerinin KKTC'deki uygulamalara etkisi, yerel idarecilerin görüşleriyle detaylandırılarak, özel eğitim politikaları, istihdam zorlukları ve diğer mevcut sorunlar hakkında geniş bir perspektif sağlıyor. Araştırmada yer alan idarecilerin, öğretmenlerin ve ailelerin görüşleri, özel eğitim uygulamalarının günlük pratiklerde nasıl işlediğini ve bu uygulamaların karşılaştığı zorlukları ortaya koymaktadır.

Katılımcılar arasında müdür, müdür yardımcısı ve sorumlu öğretmen gibi çeşitli pozisyonlardan bireyler yer almaktadır. Sorumlu öğretmen KKTC'de ilkokullarda belli bir sayının altında öğrenci olduğu durumlarda, öğretmenin yöneticilik görevini de üstlenmesidir (Öğretmenler Yasası, 1985). Katılımcıların cinsiyet dağılımı dört erkek ve beş kadından oluşmakta, meslekteki kıdemleri ise 18 ila 37 yıl arasında değişmektedir. Bu çeşitlilik, araştırmanın KKTC'deki özel eğitim sistemine dair geniş ve kapsamlı bir bakış açısı sağlamaktadır. Katılımcıların deneyimleri, özel eğitim sistemine yönelik mevcut zorlukları ve iyileştirme gereksinimlerini derinlemesine anlamak için önemli bir temel oluşturmaktadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) özel eğitim konusu, son yıllarda artan farkındalık ve gelişmelerle birlikte önem kazanmış bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu alanda yapılan yorumlar ve değerlendirmeler, özel eğitimin durumunu ve geleceğini anlamak için önemli içgörüler sunmaktadır (Başkan ve Ayda, 2018).

Aşağıda idarecilerin KKTC'deki özel eğitim uygulamaları ve politikaları hakkında bakış açısını içeren tablo yer almaktadır.

Tablo 8: İdarecilerin Özel Eğitim Uygulamalarına Bakış Açısı

Kategori	Sıra	Kod	Frekans
Olumlu	1	Önem	15
	2	Gereklilik	12
	Toplam		27
Olumsuz	1	İkna Sorunu	16
	2	Yafta	5
	3	Bilgi Eksikliği	37
	4	KKTC Öncelikli	2
	5	Çalışma Durumu	4
	6	İhmal	2
	7	İstihdam Sorunu	6
Toplam		66	

Öncelikle, özel eğitime olan farkındalığın arttığı ve bu alanda ilerleme kaydedildiği belirtilmektedir. *"Ülkemizde bu konuda ilerleme vardır. Fakat yeterli değildir" (1İ)*. ifadesi, mevcut durumun hem olumlu yönlerini hem de yetersizliklerini vurgulamaktadır. Özel eğitim alanında daha fazla gelişme ve yaygınlaştırılma ihtiyacı, *"Henüz bu konuda bir yasa yok. Ama özel eğitime daha fazla önem verilmesi gerekiyor" (2İ)*. cümlesiyle ifade edilmiş ancak burada dikkat edilmesi gereken konu özel eğitim ile ilgili yasa 2022 yılında çıkarılmış ancak idarecilerin özel eğitim ile ilgili bu güncel gelişmeyi takip etmedikleri görülmüştür. KKTC'de özel eğitimin geçmişi ve okullardaki yaygınlaşması da önemli bir gelişme olarak görülmektedir: *"19 yıldır özellikle okullarda açıldı, güzel bir farkındalık yaratıldı ve yayıldı" (3İ)*.

Son zamanlarda özel eğitimin önem kazandığı ve bu konunun üzerinde durulması gerektiği vurgulanırken (4İ), her okulda en az bir özel eğitim öğretmeni bulunması gibi uygulamaların olumlu bir başlangıç olduğu belirtilmektedir: *"Her okulda bir özel eğitim öğretmeni vardır. Bu çok güzel bir başlangıçtır"(5İ)*. *"Öğretmen sayısı yeterli değil" (9İ)*. *"Her okulda bir özel eğitim öğretmeni olmalı" (9İ1)*. Her okulda özel eğitim öğretmenin olmaması, özel eğitim öğretmenlerinin istihdamının yeterli olmadığını, ihtiyaca cevap vermediğini göstermektedir.

KKTC'deki vatandaşların ve ailelerin özel eğitime karşı önyargılı olduğu ve bu konuda daha fazla mesafe kat etmeleri gerektiği de ifade edilmektedir: *"Vatandaşımız, aileler bu konuya çok önyargılılar"* (6İ). Bu önyargının üstesinden gelinmesi ve özel eğitime yönelik daha fazla hassasiyetin oluşması gerektiği vurgulanmaktadır.

"En birincisi ailenin çocuğun handikaplarını aşma noktasında sıkıntıları var. Ve aileyi ikna noktasında sıkıntılar var" (6İ7).

Aile desteğinin olmaması veya yetersiz olması da önemli bir sorundur. Örneğin, *"Aile desteği olmadığından veya diyelim ki o çocuğun ilaç kullanması gerekir fakat aile ilacı vermez"* (2İ7). cümlesi, öğrencilerin sağlık ve eğitim ihtiyaçlarının aileler tarafından karşılanmadığı durumların eğitimciler üzerinde yarattığı zorlukları ifade etmektedir.

Sınıf içerisindeki davranışsal sorunlar ve akademik uyumun sağlanamaması da eğitimdeki verimliliği etkileyen önemli faktörlerdendir. *"Sınıf içerisinde davranışsal olarak sıkıntı yaşıyoruz bazen. Sınıf akademik uyumu sağlayamadığı için davranışlarında yanlışlıklar, eksiklikler olabiliyor"* (3İ7.) ifadesi, öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öğrenci davranışlarıyla ilgili karşılaştıkları zorlukları gösterir.

Dil ve adaptasyon sorunları da eğitimdeki sıkıntılardan biridir. *"Hem yabancı dili olanlar onun adaptasyonu iletişim sıkıntısı var"* (7İ7). cümlesi, dil engellerinin öğrencilerin eğitim süreçlerine etkisi üzerinde durmaktadır.

Özel eğitim gereksinimi olan çocuklara erken müdahale ve doğru tanı süreçlerinin önemi vurgulanmaktadır. *"Erken müdahale sistemlerin oluşturulması lazım"*

(9İ7).Cümlesi, özel eğitim ihtiyacı olan çocukların daha erken yaşlarda desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

“Şu anda verilerimiz özellikle bir çok veli bunu kabullenmiş durumdadır ve çocuğunun da eğitimine gerek okulda gerekse dışarıda da ekstra olursa eğitimlerine destek veriyorlar” (3İ8). ifadesi, zamanla bu kabullenmenin gerçekleştiğini ve velilerin çocuklarının eğitimine daha fazla destek vermeye başladıklarını göstermektedir.

Özel eğitime yönelik iyi çalışmaların ve ilerlemenin olduğu (7İ) belirtilirken, yine de gerekli önemin verilmediği ve bu konuda eksikliklerin olduğu dile getirilmektedir: *"Gerekli önemin verilmediğini görüyorum" (8İ).* Ayrıca, özel eğitim okullarının sayısının artırılması ve kaynak odalarının ilkokulların yanı sıra orta öğretimde de yaygınlaştırılması gibi olumlu adımlar atıldığı belirtilirken, hâlâ yeterli olmadığı bildirilmiştir.

"Hiç olmamaktansa gelmesi iyidir. Pandemi den sonra öğrenci ve velilerin bu konuda çok ihtiyacı var." (1İ5)."Bazı öğretmenlerimizin oradan gelmesi hem oradan gelen öğretmenim bizim ülkemizi daha iyi tanuması açısından hem de bizim o kültürden gelen öğretmenlerle kaynaşmasına açısından ben faydalı buluyorum." (2İ5). görüşü ile Türkiye ‘den gelen özel eğitim öğretmenleri faydalı bulunmuş bunun aynı zamanda bir kültürel alışveriş şeklinde birbirlerini tanıma şeklinde olumlu yanları da vurgulanmıştır. *"Tabii ki eksikliklerin dıştan alınıp da tamamlanması verimlidir." (3İ5).*ifadesi ile, özel eğitim alanındaki eksikliklerin Türkiye’den gelen özel eğitim öğretmenleri ile giderilmesinin etkili olduğunu ifade ediliyor.*"Adaya gelen bazı özel eğitim öğretmenleri okul bünyesine uyum sağlamadılar.Bazı özel eğitim öğretmenlerinin entegrasyon sorunu yaşadığı bildirilmiştir. Burdaki özel eğitim öğretmenin statüsü net değildir." (4İ5).*ifadesi Türkiye’den gelen Özel eğitim öğretmenlerinin statüsü ile ilgili idarecilerin bilgi eksikliği yaşadığını gösteriyor. Halbuki Türkiye’den gelen özel eğitim öğretmenleri KKTC’ye geliş süreçleri yasal

çerçevede olmasının yanında, yurtdışında görev yaptıkları durum bakımından daha ağır devlet memuru yükümlülükleri bulunmaktadır (657 DMK, Madde 125). Yasal ve iletişim sıkıntıları da, *"Yasal konuda bazı sıkıntılarımız var. Öğretmenlerin görevlendirilmesinden sonra, Meb ve TC elçiliği ile bazı iletişim sıkıntılarımız var"* (4İ6). cümlesiyle, özel eğitim öğretmenlerinin görevlendirilmesi sürecindeki bazı prosedür adımlarının bilinmediği görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nden KKTC'ye görevlendirilen özel eğitim öğretmenlerinin ilgili durumlarının KKTC Meb ile ilgili olan bir durum olduğu ve sırasıyla bu adımların takip edildikten sonra Büyükelçilik ile ilgili olacak prosedürün KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'nın uhdesinde olan bir prosedür olduğu ile ilgili bilgi eksikliği bulunmaktadır. *"Eğer yetersizse gelmesi gerekir. Ama eğer burda varsa, bu kadar da çok ihtiyaç varken onları da almak gerekir."* (5İ5). Burada, KKTC öğretmenlerinin önceliklendirilmesi gerektiği ve yetersizlik durumunda dışarıdan öğretmen getirilmesinin uygun olduğu ifade ediliyor. *"Yetersiz görüyorum. Tam zamanlı gelmesi gerekir"* (6İ5). ifadesi ile, yine özel eğitim öğretmenlerinin çalışma durumu ve bunun sonucu olarak istihdamın eksik durumu bildirmiştir *"Olumludur. Çünkü ikisi de şey alanının uzmanıdır"* (7İ5). görüşü ile, öğretmenlerin alanında uzman olduğunu nitelik ve uzmanlık boyutu bildirilmiştir. *"Yani kendi bölgesini tanıyan bir öğretmenin olması daha iyidir diye düşünüyorum"* (8İ5). ifadesi ile öğretmenlerin KKTC'den istihdam edilmesi gerektiği ve bunun da sebebinde KKTC'deki öğretmenlerin bölgeyi daha iyi tanıdıkları ve verimli olabilecekleri bildirilmiştir. *"Neden geldiği bir sorgulaması lazım buradaki yeteri kadar kişi yok mu ki oradan geliyor?..."* (9İ5). Burada, Türkiye'den gelen öğretmenlerin KKTC'deki özel eğitim öğretmeni açığını kapatan bir durum olarak olaya bakılmış, istihdam noktasında bir bilgi kirliliği olduğu anlaşılmaktadır. Fakat bu ifadeyi kullanan idareci aynı zamanda Türkiye'den gelen öğretmenlerin protokol kapmasında geldiğini ifade etmiş *"Türkiye Cumhuriyeti protokolü ile geliyor"* (9İ4). olmasına rağmen bir bilgi eksikliğinden de bahsedilebilir.

"Son zamanlarda güzel adımlar atıldı" (1İ1). ifadesi, eğitim politikalarında olumlu değişikliklerin yapıldığını gösterirken, *"Kıbrıs'tan mezun olan öğretmenler evde otururken, öncelik Kıbrıs'a verilmeli"* (1İ1). Şeklinde yer alan ifadeler özel eğitim

istihdamının KKTC vatandaşlarına öncelikli olarak verilmesi gerektiği şeklinde bildirilmiştir. Ancak burada yer alan ifadelerde katılımcıların mevcut öğretmen istihdamının Türkiye'den protokol ile belli yasal anlaşmalar ile geldiğini bilmelerine rağmen yine de Türkiye'den gelen özel eğitim öğretmenlerinin KKTC'de yer alan özel eğitim öğretmenlerinin yerine atandığı şeklinde bir algıya sahip olduğu görülmektedir. Bu da idarecilerin ilgili yasal çerçeveden haberdar olduklarını ancak içeriği hakkında bilgi sahibi olmadıklarını gösteriyor. Bunun yanı sıra, *"Okul olarak tam zamanlı bir özel eğitim öğretmenine ihtiyacımız var"* (2İ1). cümlesi, özel eğitim öğretmenlerinin çalışma durumu ile ilgili istihdamın yine eksik olduğunu gösteriyor. *"Eskiden özel eğitim öğretmeni yoktu, şimdi vardır. Bunu araştırmak lazım aslında"*(5İ3). Bu görüşte istihdamın yeni başladığını ve bunun neden böyle olduğu ile ilgili yaptığımız araştırmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Diğer yandan, *"Kıbrıs'ta bence eksiklik var, eksiklik var bu konuda akademinin içine alalım da daha kontrollü bir şekilde ilerlesin (2İ2)."* ifadesiyle, özel eğitim alanında eksiklikler olduğu ve bu eksikliklerin giderilmesi için Atatürk Öğretmen Akademisi'nin içine alınması gerektiği bildirilmiştir. Bu yaklaşım katılımcının mevcut politikaya karşı olduğu, çözüm olarak sadece KKTC'ye özel eğitim öğretmeni yetiştiren bir kuruma devredilmesi gerektiğini söylemektedir. Ancak bu durumda adada özel eğitim bölümü yer alan diğer üniversiteler sadece dışarıya özel eğitim öğretmeni yetiştirecek, KKTC'de yer alan okullara öğretmen istihdamı gerçekleşmeyecektir. Bu da bize mevcut üniversitelerde bulunan akademisyenlerin hem iş durumunu, hem de onların uzmanlıklarından yararlanamama durumunu doğuracaktır.

"Bu yıl yaşadık müdür bey her gün bakanlığı aradı. Özel eğitim öğretmeni gelmesi için..." (1İ6). ifadesiyle, bu alandaki istihdam eksikliğinin giderilmesi için yapılan yoğun çabaları vurgulamaktadır. Aynı zamanda, *"...aileleri ikna etme noktasında sıkıntılarımız var"* (2İ6). şeklindeki ifadeler, ailelerin özel eğitime olan ihtiyacı kabul etme sürecinde yaşanan zorluklara işaret etmektedir.

Öte yandan, eğitim sistemine dair eleştiriler de mevcuttur. *"Eğitim sisteminin içinde kaybolan çocuklarımız bunlar" (3İ1)*. ifadesi, özellikle özel eğitim gereksinimi olan çocukların sistemin dışında kaldığını ve daha fazla destek ihtiyacı olduğunu gösterir. Ayrıca, KKTC ve TC arasındaki öğretmen işbirliğini olumlu bulan görüşler (4İ1), bu tür işbirliklerinin eğitimdeki etkinliğini vurgular.

Bununla birlikte, özel eğitimle ilgili eksiklikler ve bilgi yetersizlikleri de eleştirilmektedir. *"Hükümetin özel eğitimle ilgili hiçbir bilgileri yok" (6İ1)*. cümlesi, politika yapıcılarının bu alandaki yetersizliklerini ve özel eğitim konusunda daha fazla bilgi ve uzmanlık gerektiğini belirtir.

Eğitimde öğrencilerle ilgili yaşanan sıkıntılar, çok boyutlu ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu yapıyı anlamak, eğitimin daha etkili ve kapsayıcı hale getirilmesi için kritik önem taşımaktadır. Öncelikle, öğrenci sayısının fazlalığı ve öğretmen kaynaklarının sınırlı olması, eğitim sürecini olumsuz etkileyen temel faktörler arasında yer almaktadır. *"Sayıları çok olduğu ve tek öğretmen olduğu için öğretmen daha az ders saati ayarlamaktadır" (1İ7)*. ifadesi, bu sorunun eğitimdeki etkilerini açıkça ortaya koymaktadır.

"Özel eğitim öğrencilerinin tanınması aşamasında veliler çocuklarının damgalama, etiketlenme noktasında olumsuz geri dönüşler veriyorlar" (1İ8). ifadesi, velilerin endişelerini ve çocuklarının toplumda nasıl algılanacağına dair kaygılarını açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo 9: İdarecilerin Özel Eğitim Öğretmeninin Okulda Bulunmasına Bakış Açısı

Kategori	Sıra	Kod	Frekans
Olumlu	1	Yardım	7
	2	Memnuniyet	20
	3	Fayda	23
	4	Uzmanlık	6
	5	Kültürel Etkileşim	1
	6	Gelişim	10
Toplam			67
Olumsuz	1	Entegrasyon	7
	2	Görev Süresi	5
Toplam			12

İdareciler, özel eğitim alanının eğitim ve uygulama süreçlerinin karmaşık ve çeşitliliğe dayalı doğası olduğunu yansıtmaktadırlar. Bazı katılımcılar, özel eğitim öğretmenlerinin uzmanlık durumunu değerlendirmekte, "*Çünkü özel eğitim hocamızın raporlanmış öğrencilere ulaşmada, birçok öğrencide çok iyi yol kat ettiğini gözlemledik(1İ2).*", "*Evet, herkes öğretmen olamaz. Özellikle özel eğitim öğretmeni herkes hiç olamaz. Yani kendini bu işe adanması gerekir...(5İ2).*" ifadeleriyle niteliğin önemi vurgulanmaktadır.

"*Çocuklara asıl noktayı koyacak özel eğitim öğretmenidir. Sınıf öğretmenine de tanı koymada yardımcı olur*" (1İ3). ifadeleri özel eğitim öğretmenlerinin hem sınıf öğretmenine yardımcı olduğu hemde öğrencilerin tanılama süreçlerinde müşavirlik yaptığı görülmektedir. "*Teknolojinin gelişmesiyle veya bilemiyorum artık çok daha önceden anlamlandıramadığım belki isim veya teşhis noktasında doktorların teşhis koyamadığı birçok çocukta otizm, dikkat dağınıklığı hiperaktivite olsun bu gibi çocuklara daha iyi yol gösterebiliyoruz...*" (2İ3). Bu ifadeler özel eğitim öğretmenlerinin öğrencilere adaptasyon noktasında da yardımcı olduğunu göstermektedir. "*Bir okulda özel eğitim öğretmeni olması büyük bir avantajdır. Aileye kolaylıktır ve öğretmen onu sürekli izleme şansına sahiptir*"(3İ3)., "*Çünkü grup içi*

bireysel çalışmaya da başlatabiliriz. Yani sadece özel eğitim grup öğretmenidir değil" (9İ3). Bu ifade, özel eğitim öğretmenlerinin varlığının okullar ve aileler için sağladığı faydalar belirtilmektedir..

"İyi ki de özel eğitime başlamış demelerimiz de var, bunu birebir yaşadığımız birkaç öğrencimiz oldu" (2İ8). cümlesi, özel eğitimin öğrencileri üzerindeki gelişimi ve bu sürecin zamanla veliler tarafından daha iyi anlaşılmasını gösterir. Öte yandan, *"Veliler çocuklarının okuma yazma öğrendiklerini söylediler"* (4İ8). cümlesi, özel eğitim sürecindeki somut başarıları ve velilerin bu başarıları takdir etmelerini ifade etmektedir.

4.3.Üçüncü Alt Amaç: Okul Öğretmenlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Eğitim Öğretmeni İstihdamı İçin Uygulanan Yöntemlere Bakış Açısı

Öğretmenlerinin KKTC'de özel eğitim istihdamını ile ilgili uygulanan yöntemlere bakış açısı incelendiğinde, özel eğitim konusu hakkındaki düşünceleri, okulda özel eğitim öğretmeni bulunmasının zorunluluğu ve ülkede özel eğitim ile ilgili var olan eksiklikler, yetersizlikler üzerinde odaklanmıştır.

Tablo 10: Okul Öğretmenlerinin Özel Eğitime Bakış Açısı

Kategori	Sıra	Kod	Frekans
Olumlu	1	Gereklilik	6
	2	Gelişim	2
	3	Erken Tanı	1
Toplam			9
Olumsuz	1	Eksiklik	12
	2	İstihdam Eksikliği	3
Toplam			15

Öğretmenler, özel eğitimin toplum için vazgeçilmez bir rol oynadığını ve çocukların gelişimine büyük katkı sağladığını vurgulamaktadır. Örneğin, bir öğretmen, "*Çok çok gereklidir.. Olmazsa olmazımızdır...(1Ö1). ...özel eğitim şarttır(1Ö1).*" ifadeleriyle özel eğitimin toplumsal gerekliliğine dikkat çekmektedir. Fakat diğer taraftan KKTC'de özel eğitimin yeterince gelişmediğini söyleyen ifadeler vardır. Bunun yanınada özel eğitim öğretmeninin eksikliğine, istihdamının yapılması gerektiği ile ilgili görüşlerini öğretmenler aşağıda bildirmişlerdir.

"Gayet net yetersizdir diyebilirim. Son zamanlarda çok artmıştır sınıflarda özel gereksinimli çocuklarımız. Ama yeterli değil maalesef özel eğitim merkezleri. Ya da okulda özel eğitim öğretmeni yok" (3Ö1).

"KKTC 'de özel eğitimin her okulda eşit şartlar altında olmadığına inanıyorum. Aynı imkanlara sahip olmayan birçok okul var. Bu anlamda geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum" (5Ö1).

"Yani yeterli imkan yoktur. Tabii ki özel eğitimle alakalı ya da daha doğrusu çocuklar açısından ayrı bir okula yönetilmesi, ve okullardaki, özel eğitim okullarındaki bu yetersizlikler çok fazladır"(7Ö1),

Öğretmenler, özel eğitim öğretmenlerinin sayısının yetersiz olduğunu ve bu durumun eğitim kalitesini olumsuz etkilediğini ifade etmektedir. Bu durum, "*Kaynaştırma yetersiz özel eğitim merkezlerinde de ayrıca öğretmenlerden duyduğum kadarıyla yaş grupları ayrılmamış özelliklerine göre çocuklar ayrılmamış ve çok sıkıntılı bir durumdadır"(4Ö1)* şeklinde özetlenmiştir.

"Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerimiz çok var. Yani özellikle bizim okulumuz için düşünecek olursak, evet, sıkıntılarımız var ve yönlendirilmesi gereken çok çocuğumuz var. Yani yardıma ihtiyacımız var" (2Ö1).

"Okullarda özel eğitim öğretmeninin ilkokullarda daha çok günlerde gelmesi gerekir bence. Bazı okullarda mesela Girne bölgesinde özellikle çok fazla özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci var ama okullarda bir öğretmen yetersizdir" (8Ö1).

Birçok öğretmen, ailelerin özel eğitim ihtiyacını kabul etmekte zorlandığını belirtmiş, velileri ikna etmede zorlandıklarını ifade etmişlerdir. "Çok olumlu. Ama burda bir parantez açacağım. Ailelerimiz çocuklarının özel eğitim ile ilgili durumunu kabul etmekte çok zorlanıyorlar"(1Ö2). ve "Çünkü kadın ne mesela işte çocuğunu, büyük çocuğunu 14 yaşına kadar yetiştirdi... Ama kadını ikna edemiyorum, yani kendi yanlış"(1Ö2). ifadeleri, ailelerin çocuklarının özel eğitime ihtiyacı olduğunu kabullenme konusunda zorlandıklarını ve bu durumun öğretmenler için zorlayıcı bir süreç olduğunu gösteriyor.

"En büyük baltayı ailelerden alıyoruz. Kabul etmiyorlar"(1Ö2).

"Çok olumlu. Ama burda bir parantez açacağım. Ailelerimiz çocuklarının özel eğitim ile ilgili durumunu kabul etmekte çok zorlanıyorlar..." (1Ö2).

Tablo 11: Okul Öğretmenlerinin Özel Eğitim Öğretmeninin İstihdamına Bakış Açısı

Kategori	Sıra	Kod	Frekans
Olumlu	1	Fayda	18
	2	Yardım	8
	3	Memnuniyet	2
	4	İşbirliği	2
	5	Uzmanlık Durumu	9
Toplam			39
Olumsuz	1	Ajanlık	2
	2	Tedirginlik	3
	3	Çalışma Durumu	4
	4	KKTC Öncelikli	9
	5	Entegrasyon Sorunu	2
Toplam			20

Katılımcılar, okullarda özel eğitim öğretmenlerinin istihdamına ilişkin, *"Her okulda olması gerekir. Şu anda özel eğitim öğretmenimiz daha rehber öğretmenimiz de var"*(3Ö2). ve *"Çok iyi bir getirisi vardır. Her yıl tam bir sayımız vardır ve bunların desteği çok önemli bir sınıf öğretmeni açısından"*(4Ö2). ifadeleri, özel eğitim öğretmenlerinin öğrencilere ve sınıf öğretmenlerine sağladığı destek ve katkıyı göstermiştir.

Türkiye'den gelen özel eğitim öğretmenlerine ilişkin başlangıçtaki tedirginlik ve zamanla gerçekleşen kabullenme sürecini yansıtmaktadır. Öğretmenler, başta yeni gelen öğretmenleri tanımadıkları için çekingenlik yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bir öğretmenin, *"İlk gelirken tedirgin oldum... Sonra tanıyınca, rahat ettik"* (1Ö4). şeklindeki ifadesi, bu sürecin doğal bir evre olduğunu ve zamanla öğretmenlerin yeni gelen meslektaşlarına alıştığını gösteriyor. Bu süreç, öğretmenler arasındaki iletişimin ve profesyonel güvenin gelişimini de simgeliyor.

"Çok rahat değildik. Ajanlık faaliyeti acaba öyle bir şey olabilir mi? Ne bilim, kimdir nasıldır falan bilmiyorduk. Sonra tanıyınca, rahat ettik" (1Ö4). İfadeleri Türkiye'den gelen özel eğitim öğretmenlerinin "ajan" olarak görülmesi öğretmenlerin sosyal entegrasyonunu olumsuz etkilemektedir. Öğretmenler bu yaftalama ile okula uyum başta olmak üzere bir çok noktada kendilerini dışlanmış olarak görmekteler. Ancak bu algının değişmesi ilgili protokollerin kapsamı ve içeriği net şekilde anlatıldığı takdirde aşılacak durumlar olarak görülmektedir.

Öğretmenler, özel eğitim öğretmenlerinin atanmalarında yerel, yani KKTC vatandaşlarına öncelik verilmesi gerektiğini düşünüyorlar. Özellikle işsizlik ve mezunların istihdamı konusunda endişelerini dile getiriyorlar. Örneğin, bir öğretmen, *"Kıbrıs'ta da yetiştirilen bu konuda eğitim almış kişiler var. Buradan atanması daha doğru olur diye düşünürüm"* (2Ö4). *"Yani ülkemizde de çok mezun ve işsiz özel eğitim öğretmeni var. Evet, onlara neden şans verilmez bir soru işareti"* (3Ö4). İfadeleri

Türkiye'den gelen öğretmenlerin KKTC özel eğitim öğretmenlerinin önünü kapayan, onların yerine atanan bir aday olarak görmekteler. Bu algı idarecilerde olduğu gibi öğretmenlerde de vardır. Bu durum hem bilgi eksikliğinde olduğunu ortaya koymaktadır.

*"Alanında bilgili ise evet, çocuklara çok faydalı oluyor" (2Ö5). "Türkiye'den gelenler daha deneyimli gelir... farklı deneyimler avantaj" (3Ö5). "Bizim için önemli olan nicelik değil, nitelik" (4Ö5).*Türkiye'den gelen özel eğitim öğretmenlerinin uzmanlık durumu bildirilmiştir.

Türkiye'den gelen özel eğitim öğretmenlerinin kültürel uyum ve entegrasyon süreçleriyle ilgili endişeler, *"Dezavantaj buradaki kültürel yapı açısından sıkıntılar yaşanabilir" (2Ö5).* ifadesi, ile bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin ifadesiyle, *"Tek öğretmene kalan bu yük oldukça fazladır" (5Ö5).*, öğretmenlerin yükünün ve sorumluluklarının arttığı durumları ve öğretmenlerin yeterliliğinin önemini vurgulamaktadır.

Yukarıdaki ifadeler KKTC'deki özel eğitim öğretmenlerinin okullara katkılarını ve bu katkıların çeşitli yönlerini nasıl algıladıklarını göstermektedir. Öğretmenler, özel eğitim öğretmenlerinin eğitim sürecine olan katkılarını genel olarak olumlu bulurken, bazı kültürel ve entegrasyon sorunlarına da dikkat çekmektedirler. Öğretmenlerin görüşleri, özel eğitim öğretmenlerinin atamalarında KKTC öncelikli olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu konu ile ilgili de öğretmenlerde bilgi kirliliği olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca öğretmenlere ajan olarak bakılması da Türkiye'den gelen özel eğitim öğretmenlerine olan güvensizliğin bir işareti olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.4. Dördüncü Alt Amaç: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Eğitim Öğretmeni İstihdamı İçin Uygulanan Yöntemlere Ailelerin Bakış Açısı

Dördüncü Alt Amaç kapsamında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki özel eğitim öğretmeni istihdamı için uygulanan yöntemlere ailelerin bakış açıları dikkate alınmıştır. Bazı ailelerle çalışma durumundan dolayı randevu alınamamış, bazı aileler ile telefonda görüşme sağlanmış, ve rızaları alındıktan sonra ses kaydı yapılmıştır. Aşağıda ailelerin özel eğitim öğretmenin okulda bulunması ile ilgili bakış açılarını içeren tablo verilmiştir.

Tablo 12: Ailelerin Özel Eğitim Öğretmeninin Okulda Bulunmasına Bakış Açısı

Kategori	Sıra	Kod	Frekans
Olumlu	1	MEMNUNİYET • Gelişim • İlerleme	21
	2	DESTEK • Eğitim • Fayda	15
	3	AKADEMİK GELİŞİM • Okuma Yazma Matematik	14
	4	SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM • Arkadaş İlişkileri • Mutluluk • Motivasyon	7
	5	DİL VE KONUŞMA GELİŞİMİ • İlerleme	2
	6	ADAPTASYON • İlerleme	15
	7	MÜŞAVİRLİK • Danışmanlık • Uzman Desteği • Nitelikli Öğretmen	3
	8	GEREKLİLİK • Maddi Külfet • Katkı	8
	9	ORYANTASYON • Alışma	3

	HÜMANİST	5
10	<ul style="list-style-type: none"> • Değer • Empati 	
11	BİLİŞSEL GELİŞİM	3
	<ul style="list-style-type: none"> • Merak 	
Toplam		96

Aileler özel eğitim öğretmenlerinin okullardaki varlığının önemini vurgulamışlar, ve bunu bir gereklilik olduğunu ifade etmişlerdir. "*Çok iyi, her okulda olmalı...*"(2A1). Ayrıca aileler, çocuklarının eğitiminde özel eğitim öğretmenlerine karşı olan memnuniyetlerini, çocuklarının daha iyiye gittiğini ve oryantasyon süreçlerini şu şekilde yorumlamışlardır.

"Çok iyi olduğunu değerlendiriyorum" (3A1).

"...özel eğitim öğretmenin olması iyi" (5A1).

"İyi, memnunum, çocuğum özel eğitim öğretmenine alıştı"(1A1).

Bazı aileler özel eğitim öğretmeni sayesinde çocuklarında adaptasyon sorunu kalmadığını ve özel eğitim öğretmenin mutlaka olması gerektiğini bildirmişlerdir.

"Akranlarıyla aynı seviyede gidemeyeceğini, destek alamayacağını düşünüyorum"(4A2).

"Güzel bir uygulama, özel eğitim ile arkadaşları arasında fazla fark kalmaz"(6A1). "Olsa daha iyi olurdu, çocuğum arkadaşlarından geri kalırdı"(1A2).

"Sorun yok, önemli olan özel eğitim öğretmenin olması" (7A1).

"Okullarda olması gereken şeydir, teknolojiye düşkün çocuklar için ihtiyaç var..."(4A1).

İfadesiyle özel eğitim öğretmeninin müşavirlik kapsamında çocuklarına sadece okulda değil aynı zamanda evde de destek sağladığını bildirmişlerdir.

Bazı görüşler ise özel eğitim öğretmeninin varlığının çocukların eğitimine sağlayacağı faydalar ve destekler üzerine odaklanmaktadır:

"Eğitimde çok çok destek oluyor" (2A2).

"Eğitimde daha verimli olduğunu düşünüyorum"(3A2).

Aileler özel eğitim öğretmenlerinin eksikliğinin onlar üzerinde maddi bir külfet yaratacağını, "...arabası olmayan için kötü," (1A1)., "Okuldan alıp başka merkezlere götürmek zorunda kalırız...(6A2). özel eğitim öğretmeninin bu anlamda da ailelere destek olduğunu bildirmişlerdir. Bu bağlamda da aileler okulda özel eğitim öğretmeninin bulunmasını hem kendileri için bir avantaj hem de çocuklarının gelişimi için büyük bir fırsat olarak görüyor. Ve özel eğitim öğretmeninin okullardaki gerekliliğini her defasında vurgulamışlardır. Tüm bu görüşlerden sonra özel eğitim öğretmeninin okullarda istihdamının yanında, nitelikli özel eğitim öğretmeninin okullarda bulunmasının ne kadar elzem olduğu bir kez daha ortaya konmaktadır. Çocuklarının eğitiminde bir boşluk yarattığını düşünüyor ve bu durumun çocukların okuldaki başarıları ve sosyal uyumları üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini belirtmektedirler.

"Çok etkileri olduğunu düşünüyorum, çocuğumun ilerlemesi iyi oldu" (1A3).

"Çok olumlu etkileri var, onu anlayan ve yardımcı olabilen bir öğretmeni var" (2A3). İfadeleriyle özel eğitim öğretmeninin hem çocuklarına destek olduğunu hemde insancıl yaklaşım empati kurduğunu ifade etmektedirler.

"Çocuğum okurken ezbere okurdu, şimdi daha iyi, arkadaşları ile ilişkileri de daha iyi oldu" (1A4). "Çocuğumun okumasına ve utangaçlığını etkileyip attığını düşünüyorum" (3A3).

İfadeleriyle hem akademik gelişime ve ilerlemesine hemde sosyal duygusal gelişimine katkı sağladığını bildirmişlerdir. Veliler, çocuklarının adaptasyon sorunlarının ortadan kalktığını özel eğitim öğretmeninden fayda gördüklerini bildirmişlerdir. Aynı çocukların kişilik gelişimi, başta olmak üzere bir çok gelişim basamağında katkıları olduğunu söylemektedirler.

"Oğlum öğretmeni sayesinde okula gitmeyi daha çok seviyor. Onu anladığını ve yardımcı olmak istediğini biliyor. Ve bu oğlum çok mutlu ediyor. Eğitimde de çok katkısı oldu. Özel eğitim öğretmenin oğlumda inanılmaz etkileri oldu. Okula gitme sebebi oldu. Yani oğlum daha önce okuldan nefret ederdi öğretmeni sayesinde mutlu gidiyor. Sınıfına okuluna bağlı bir öğrenci oldu. Öğretmeni onu değerli olduğunu hissettirdi. Oğlumun kendini bir birey olarak görmesinde çok etkisi oldu...(2A4).

"Az önce dediğim gibi, geri kalması, özel eğitim öğretmeni ilgilendiği için iyi etkisi olur" (5A3).

"En önemli şey eğitimidir, bu sayede geri kalmaz, yeni şeyler öğrenir" (6A3).

"Çocuğum arkadaşlarından geri kalmaz, çok iyi etkileri olur" (7A3).

"Çocuğum fazladan birebir eğitim alamayacak, arkadaşlarından geri kalır" (5A2).

"Çocuğum okula geldiği ilk dönemlere göre derslerine çok iyi verimli olduğunu düşünüyorum" (3A4).

"Eğitime başlamadan önce konuları işlemeze hale geldik, şimdi öğretmenle ile ilerleme kaydeder" (6A4).

Aileler aynı zamanda çocuklarının akademik başarıları ve özellikle okuma yazma ve matematik derslerinde daha iyiye doğru gittiğini çocuklarının eskiye göre ilerlediğini bildirmişlerdir.

"Önceleri okuma yazmada matematikte çok kötüydü, şimdi daha iyi olduğunu görüyorum" (5A4).

"Çocuğum önceden okuma yazmada çok iyi değildi, şimdi daha iyi..." (7A4).

Özellikle dil ve konuşma becerileri, sosyal ve duygusal gelişmelerinin daha iyi bir seviyeye geldiğini bildirmişlerdir.

"...Daha önce özel eğitimlere götürdük, şu anda çok iyi, konuşmaları daha net" (4A4).

Ailelerin özel eğitim öğretmenleriyle yaşadıkları deneyimler, çocuklarının eğitimindeki açıkların kapatılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Çocukların özel eğitim öğretmeni ile çalışmasının çocukların gelişimine olumlu etkileri, *"velilerin ifadelerine göre,"* akademik, sosyal, duygusal açıdan olmak üzere birçok gelişim alanında fayda sağladığını göstermektedir. Sonuç olarak aileler özel eğitim öğretmenin her okulda bulunmasını bir zorunluluk olarak görmüşlerdir. Bu durumu özel eğitim öğretmenin çocuklarına verdiği katkı açısından değerlendirmişlerdir. Özel eğitim öğretmenlerinin çocukların gelişimindeki önemli rolünü ve bu etkileşimin olumlu yönlerini vurgulamışlardır.

BÖLÜM 5

TARTIŞMA VE SONUÇ

5.1. Birinci Alt Amaç İle İlgili Tartışma

Birinci alt amaç olan özel eğitim öğretmenlerinin istihdam politikaları ile ilgili olarak, Ekim 2022'de yürürlüğe giren Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Yasası'nda okul öncesinde özel eğitim; *“okul öncesi eğitim kurumlarında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları kapsamında veya özel eğitim okullarında verilir.”* Bu düzenleme, kamu hizmeti komisyonunun okul öncesi kademesi için münhal ilan edemeyeceği ve özel eğitim öğretmeni atayamayacağı sonucunu doğurmuştur. Bunun yerine, ilgili mevcut protokoller aracılığıyla Türkiye Cumhuriyeti'nden özel eğitim öğretmenleri en az bir, en fazla beş yıl süreyle görevlendirilmektedir (2024 Yurtdışı Öğretmen Kılavuzu).

2023 yılına kadar olan süreçte, ilkokul kademesine özel eğitim münhali açılmadığı Kamu Hizmeti Komisyonu kayıtlarından teyit edilebilir (Bkz. Tablo3). Kamu Hizmeti Komisyonu'nun yayımladığı münhal ilanları incelendiğinde, genellikle özel eğitim merkezlerine ve mesleki ve teknik ortaöğretim dairesine sınırlı sayıda atama yapıldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 3).

Öğretmenler Yasası'nda yer alan "ilkokul, anaokulu ve özel eğitim okulları öğretmen kadroları" başlıklı cetvelde, özel eğitim öğretmeni kadrosunun sadece 128 olarak sınırlı sayıda belirlendiği kaydedilmiştir (Bkz. Tablo 5). Bu bağlamda, ilgili kademe için yapılacak öğretmen atamaları, anılan yasal sınırlamaya tabidir ve bu sayısal kısıtlama, atama kapasitesini belirleyici bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu durum, özel eğitim öğretmenlerine yönelik artan ihtiyacın karşılanmasında, mevcut yasal sınırların ötesinde çözümler aranmasını gerekli kılmaktadır. Bu ihtiyaç,

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türkiye Cumhuriyeti'nden görevlendirilen özel eğitim öğretmenleriyle doldurulması uygulamasına yansımaktadır. Bu görevlendirmeler, iki ülke arasında var olan eğitim işbirliği protokolleri ve yasal düzenlemeler çerçevesinde gerçekleştirilmekte olup, bu protokollerin sağladığı personel hareketliliği, yerel kaynakların kısıtlı olduğu noktalarda bir çözüm yolu olarak öne çıkmaktadır.

Yukarıda bahsedilen durum, öğretmen kadro planlamasının, eğitim politikaları ve uluslararası işbirliği anlaşmalarıyla nasıl etkileşime girdiğinin anlaşılmasında kritik bir öneme sahiptir. Ayrıca, bu durum, öğretmen atamaları ve eğitim kaynaklarının yönetimi konusunda ilgili politika yapıcılarının ve eğitim otoritelerinin karşılaştığı zorlukları ve bu zorluklara yönelik olarak geliştirilen stratejileri de ortaya koymaktadır.

İlgili yasal mevzuat çerçevesinde özel eğitim öğretmenlerinin KKTC'de görevlendirilmesinin ülkenin ekonomisine bir yük getirmediği anlaşılmıştır (Bkz., EK-4 ve 2024 Yurtdışı Öğretmen Kılavuzu). Öğretmenlerin maaşları, yolluk ve gündelik gibi tüm finansal giderleri Türkiye Cumhuriyeti tarafından karşılandığı ilgili yasal düzenlemelerde görülmektedir. Bu bağlamda ülkenin özel eğitim öğretmeni ihtiyacını Türkiye Cumhuriyeti ile yaptığı karşılıklı yasal düzenlemelerle giderdiği, adaya gelen özel eğitim öğretmenlerinin özel eğitim öğrencilerine destek olduğu ve özel eğitim eksikliğini giderdiği anlaşılmaktadır. Ülke özel eğitim öğretmeni ihtiyacını bu şekilde bütçeye yük getirmeden karşılamıştır.

Öğretmenlerin KKTC'de görev yapması, ülkenin özel eğitim istihdam durumlarından bağımsız olarak, iki ülkenin karşılıklı yaptığı protokoller ile gerçekleşmektedir. Ayrıca bu "karşılıklık" ilkesi gereğince, KKTC'den de Türkiye Cumhuriyeti'ne her yıl 5 öğretmenin gittiği Milli Eğitim Bakanının yaptığı açıklamalardan anlaşılmıştır.

Bu bağlamda, KKTC'deki özel eğitim öğretmenlerinin atanmama sorunu, daha çok ülkenin iç politikaları ve mevcut eğitim mevzuatının çerçevesiyle ilgili bir konudur. Türkiye'den gelen öğretmenlerin KKTC'de görev alması, belirlenen protokoller kapsamında, iki ülkenin eğitim alanındaki işbirliği ve entegrasyonunu artırmak için tasarlanmış bir süreçtir. Bu durum, protokollerin amacına uygun olarak, iki ülke arasında eğitim alışverişini ve öğretmenlerin mesleki gelişimini desteklemektedir. Öğretmenlerin değişimine ilişkin protokoller, eğitim alanında uluslararası işbirliğinin bir örneği olarak, eğitim sistemlerinin çeşitlendirilmesi ve zenginleştirilmesi için önemli bir araçtır.

Yukarıda detaylandırılan durumlar çerçevesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nden KKTC'ye gelen özel eğitim öğretmenlerinin karşılıklı yasal mevzuata dayalı bir süreçle görevlendirildiği ve benzer şekilde KKTC öğretmenlerinin de Türkiye Cumhuriyeti'nde görev alabilme imkanına sahip olduğu (Eğitim, Bilim, Kültür ve Teknik Alanda İşbirliği Protokolü (Onay) Yasası, 55/1995) göz önünde bulundurulmalıdır. Eğitim politikaları ve yasal mevzuat çerçevesinde değerlendirilmesi gereken özel eğitim öğretmeni istihdamının, Türkiye'den gelen özel eğitim öğretmenleri ile ilişkisi bulunmamaktadır. Ancak, idareci ve öğretmenler arasında, adaya gelen öğretmenlerin yerel özel eğitim öğretmenlerinin atama ve istihdam olanaklarına engel olduğu yönünde bir algı mevcuttur.

Bu algının sadece bir varsayımdan ibaret olduğu ve yasal çerçevenin, her iki ülkenin eğitim alanında işbirliği yapmasını sağlayan mekanizmaları içerdiği belirtilmelidir. Bu durum, eğitim politikalarının ve öğretmen atama süreçlerinin, uluslararası işbirliği anlaşmaları ve yerel ihtiyaçlar arasında nasıl denge kurması gerektiğine dair önemli bir perspektif sunmaktadır. Ayrıca, bu politika ve uygulamaların yerel toplum üzerindeki etkilerinin ve algılarının ne derece gerçekçi temellere dayandığına dair bir değerlendirme de gerekmektedir.

5.2. İkinci Alt Amaç İle İlgili Tartışma

İkinci alt amaç olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim öğretmeni istihdamı için uygulanan yöntemlere idarecilerin bakış açılarına baktığımızda, idarecilerin özel eğitim öğretmenin okulda bulunmasını büyük bir avantaj olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca idareciler özel eğitim öğretmenin okulda bulunmasını hem kendilerine hem de aile ve öğretmenlere büyük bir destek sağladığını ifade etmişlerdir. Bunun yanında özel eğitim ile ilgili idareciler ülkede eksiklik olduğunu bildirmişlerdir. Hükümetlerin bu konuda yetersiz olduğunu özel eğitime yeteri kadar önem verilmediğini düşünmektedirler. Özel eğitim öğretmenin okullarında bulunma şekilleriyle ilgili olarak ise bir kısım idareciler protokol kapsamında Türkiye'den geldiğini bazı idareciler ise KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'ndan görevlendirildiğini söylemişlerdir. Türkiye'den belli yasal mevzuat (protokol) kapsamında geldiğini bilen idareciler yine de gelen öğretmenlerin KKTC'li özel eğitim öğretmenlerinin yerine atandığı şeklinde bir algıları olduğu görülmüştür. Halbuki bundan önceki alt amaçta da açıklandığı gibi Türkiye'den gelen özel eğitim öğretmenleri geçici süreliğine ve öğretmen değişimi kapsamında mevcut KKTC öğretmen istihdamından bağımsız olarak gelmektedirler.

Tüm bunlar beraber değerlendirildiğinde idarecilerde Türkiye'den gelen özel eğitim öğretmenlerinin KKTC'li özel eğitim öğretmenlerinin yerine atandığı şeklinde bir algının olduğu görülmektedir.

5.3. Üçüncü Alt Amaç İle İlgili Tartışma

Üçüncü alt amaç olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim öğretmeni istihdamı için uygulanan yöntemlere okul öğretmenlerinin bakış açlarına baktığımızda öğretmenlerinde idareciler gibi hükümetlerin özel eğitim ile ilgili bilgi eksikliği ve yetersizliğine vurgu yaptıkları görülmüştür. Öğretmenlerde özel eğitim öğretmenin okulda bulunmasını büyük bir fayda ve kendilerine destek olarak görmüşlerdir. Özellikle öğrenci tanılama ve aile ikna sürecinde özel eğitim öğretmenin okulda kendilerine hem rehberlik hemde destek sağladığını ifade etmişlerdir. Türkiye'den gelen öğretmenlerin uzmanlık ve nitelik durumlarını da öğretmenler göz önünde bulundurmuşlardır. Bu öğretmenlerin Türkiye'deki nüfus ve vaka sayısını baz alarak daha deneyimli olarak geldiğini ifade etmişlerdir. Aynı şekilde öğretmenler de idareciler gibi Türkiye'den gelen öğretmenlerin KKTC özel eğitim öğretmenlerinin yerine atandığı şeklinde bir algıları olduğu görülmüştür.

5.4. Dördüncü Alt Amaç İle İlgili Tartışma

Dördüncü alt amaç olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim öğretmeni istihdamı için uygulanan yöntemlere ailelerin bakış açısına baktığımızda, aileler özel eğitim öğretmenin çocuklarına olan faydasına odaklandığını görmekteyiz. Özellikle özel eğitim öğretmeni okula geldikten sonra çocuklarında olan değişimi ve ilerlemeyi gördüklerini ifade etmişlerdir. Aileler özel eğitim öğretmenin Türkiye'den gelmesi ile ilgili bir istihdam ya da başka bir olumsuz durum olarak bakmamışlar aksine bu şekilde gelen öğretmenlerin çocukları ile daha fazla ilgilendiğini onlara fayda sağladığını bildirmişlerdir. Özellikle çocukların dil konuşma, bilişsel ve sosyal gelişiminde gözle görülür değişimlerden bahsetmişlerdir.

5.5. Sonuç ve Öneriler

KKTC’de özel eğitim öğretmenlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC) özel eğitimle ilgili idareci, öğretmen ve ailelerin görüşlerine göre, alanda belirgin ilerlemeler ve farkındalık artışı olmasına rağmen hala önemli eksiklikler ve atılması gereken adımlar bulunmaktadır. Öne çıkan sorunlar arasında yetersiz mevzuat, kaynak ve öğretmen eksikliği yer alıyor. Bu eksikliklerin giderilmesi, toplumun önyargılarının kırılması ve bireysel potansiyellerin gerçekleştirilmesinde kritik öneme sahip görünmektedir.

İdareci, öğretmen ve aile gibi farklı katılımcı grupları, özel eğitimin toplumsal öneminin ve gerekliliğinin altını çizmektedir. Öğretmenler, mevcut kaynakların yetersizliğinin çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılama ve bireysel gelişim potansiyellerini gerçekleştirme kapasitelerini sınırladığını belirtiyor. Aileler ise, özel eğitim öğretmenlerinin çocuklarına sağladığı destek ve rehberliğin, eğitim sürecindeki başarılarına önemli katkıları olduğunu ifade ediyor.

KKTC’de özel eğitimin iyileştirilmesi için mevzuatın güçlendirilmesi, öğretmen ve kaynakların artırılması ve toplumsal farkındalığın yükseltilmesi gerektiğini idareci ve öğretmenler söylemektedirler. Ayrıca, eğitim politikalarının ve uygulamalarının bu yönde şekillendirilmesi, özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların eğitim kalitesini ve başarılarını artıracaktır.

Her üç katılımcı grubu da - İdareciler, Öğretmenler ve Aileler - özel eğitim öğretmenlerinin okullarda bulunmasının büyük bir avantaj olduğu konusunda hemfikir olduklarını söylemişlerdir. Özel eğitim öğretmenlerinin varlığı, öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimine katkı sağlamakta, eğitim kalitesini artırmakta ve bireysel ihtiyaçları daha iyi karşılamakta önemli bir rol oynamaktadır. Bu durum, özel eğitim

öğretmenlerine olan ihtiyacın önemini ve onların katkılarının daha fazla tanınması ve desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Bununla birlikte, idareci ve öğretmenlerin, öğretmen atamalarında önceliğin KKTC vatandaşlarına verilmesi gerektiği yönündeki görüşleri, mevcut yasal çerçeveye aykırı bir durum teşkil edebilir. Gerek KHK'nin açtığı münhaller, gerekse öğretmenler yasası ve özel gereksinimli bireylerin eğitim yasasında var olan kısıtlamalar nedeniyle bu görüşlerin pratikteki uygulanabilirliği konusunda soru işaretleri yaratmaktadır.

Öğretmen ve idarecilerin özel eğitim öğretmenlerinin ihtiyacının KKTC'de yerleşik yerel kaynaklardan karşılanması gerektiği bir çıkarıcılık olarak değerlendirilmektedir. Bu konuda söylenenlerin Türkiye Cumhuriyeti'nden gelen özel eğitim öğretmenlerinin aileye fayda sağladığı ve ailelerin bu duruma olumlu baktığı görülmektedir. Tüm bunlar bir arada değerlendirildiğinde, katılımcılardan öğretmen ve idarecilerin Türkiye Cumhuriyeti'nden gelen öğretmenlere bakış açısında bilgi kirliliği olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, KKTC'ye görevlendirilen özel eğitim öğretmenlerinin algılanan şekilde, KKTC'de yerleşik özel eğitim öğretmenlerinin yerine atanmadığı, ilgili KHK ve yasal çerçeveden anlaşılmaktadır. Bu durum ile ilgili sadece bir algı durumu olduğu ve sendika gibi sivil toplum örgütlerinin dediği gibi öğretmenlerin maaşlarının KKTC'den ödendiği, KKTC'li öğretmenlerin yerine atandığı şeklinde bir durum söz konusu değildir (Burak Maviş, sayısız işsiz mezunumuz varken, Türkiye'den öğretmen getirme amacınız nedir? Kıbrıs Postası. 25.05.2023).

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı, özel eğitim öğretmenleri ilgili istatistiksel verileri içeren bir plan oluşturmalıdır. Bu plan, gelecek yıllarda ihtiyaç duyulan özel eğitim öğretmeni sayısını belirleyerek, yetiştirilen ve atanacak öğretmen sayısını

karşılaştırmalıdır. Bu sayede, öğretmen ihtiyacını karşılamak adına somut adımlar atılabilir.

Özel eğitim öğretmenlerinin istihdamını, öğrencilerin en fazla fayda sağlayabileceği şekilde düzenlemek önemlidir. Bu, öğrenci odaklı bir yaklaşımı benimseyerek, öğretmenlerin uzmanlık alanlarına ve öğrencilerin ihtiyaçlarına daha iyi odaklanmalarını sağlayacaktır.

Kaynakça

- Abazaoğlu, I. (2014). Dünyada Öğretmen Yetiştirme Programları ve Öğretmenlere Yönelik Mesleki Gelişim Uygulamaları. *Electronic Turkish Studies*, 9(5).
- Aksoy, V. (2016). Özel eğitim. *Ankara: Pegem Akademi*.
- Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.
- Ahmet, I. Ş. I. K., Çiltaş, A., & Fatih, B. A. Ş. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 53-62.
- Aslan, C. E. M. (2018). Özel eğitim öğretmenlerinin yardımcı teknolojilere yönelik tutumları. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 102-120.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Basın Açıklaması | Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı (mebnet.net), (Erişim Tarihi 07 Ocak 2024).
- Baskan, G. A., & Ayda, N. K. (2018). A case study on the problems of teacher training system based on the opinions of faculty members, school administrators, teachers, and unionists in north Cyprus. *Education Sciences*, 8(3), 127.
- Birkan, B. (2002). Erken özel eğitim hizmetleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 3(02).
- Çağlar, M., & Reis, O. (2007). *Eğitimde paradigmal dönüşümler sürecinde çağdaş ve küryerel eğitim planlaması*. Pegem A Yayıncılık.
- Çelebi, K. (2004). *Kıbrıs Türk Milli Eğitim Sistemi İçerisinde Yönetim Süreçleri Açısından Özel Eğitim Hizmetlerinin Konumu ve KKTC' de Özel Eğitim Gereksinimli Birey ve Ailelerine Sunulan Hizmetlerin Yeterliliğinin Analizi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Lefkoşa

- Demirok, M. S., Haksız, M., & Cahit, N. U. R. İ. (2019). *Özel eğitim öğretmenlerinin yardımcı teknoloji kullanımlarına yönelik tutumlarının incelenmesi. Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 3(5), 5-12.
- Deniz, E. (2018). *Kaynaştırma eğitime ilişkin öğretmen görüşleri: bir meta-sentez çalışması* (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Dmk, 657, Türkiye Cumhuriyeti 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1965, madde 125
- Dpö. (2021). KKTC Devlet Planlama Örgütü: Ekonomik ve sosyal göstergeler. SEG-2021.pdf (devplan.org) (Erişim tarihi 26 Aralık 2023).
- Eğitim, Bilim, Kültür ve Teknik Alanda İşbirliği Protokolü (onay) Yasası. Sayı: 55/1995
- Erden, H., & Erden, A. (2019). KKTC eğitim sisteminde yaşanan güncel sorunlar. *Sakarya University Journal of Education*, 9(2), 282-303.
- Eripek, S. (2002). *Özel eğitim*. Anadolu Üniversitesi.
- Gönüldaş, H., & Gümüşkaya, Ö. (2022). *Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının ve Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları ile Kaygı ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(1), 19-43. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2022..-780851>
- Gül, S. S., & Nizam, Ö. K. (2021). Sosyal bilimlerde içerik ve söylem analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 181-198.
- Güven S., Yıltanlılar A., Başkan G. A., (2019) "eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi ve atanması: bazı avrupa birliği ülkeleri, Türkiye ve KKTC'deki uygulamalara yönelik karşılaştırma ve KKTC'ye yönelik çözüm önerileri ". *İnternational Balkan Universty, Turkish Studies, Educational Sciences*.

- Güven, M., & Alagöz, B. B. Y. (2019). “*milli eğitim şuraları kararlarında ve kalkınma planlarında öğretmenlerin hizmetiçi eğitimi*”. *The Journal of Social Sciences*, 9(9), 39-56.
- İnceler, H., & Özder, H. (2020). Okul öncesi ve sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi: Atatürk öğretmen akademisi-KKTC Örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 719-739.
- Kiral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Milletlerarası Andlaşma, Karar Sayısı : 2005/9442, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı Arasında Eğitim, Bilim ve Teknik Alanlarda İşbirliği Protokolü.
- Kktc. Meb. Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi. 2021-22_MEKB_IstatistikYilligi.pdf (mebnet.net) (Erişim Tarihi 21.12.2023).
- Kktc M. T. Ö. D. (1989). *Mesleki Teknik Öğretim Dairesi Yasası, Resmî Gazete Sayı: 69*.
- Kktc, Ay. (1985). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası*.
- Kktc, Meb. (1989). *KKTC Milli Eğitim Bakanlığı: Genel Ortaöğretim Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasası. Resmî Gazete Sayı: 50*.
- Kktc, Meb. (1989). *KKTC Milli Eğitim Bakanlığı: Mesleki Teknik Öğretim Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasası*.
- Kktc, Meb. (2022). *KKTC Milli Eğitim Bakanlığı: Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimi Yasası. Resmî Gazete Sayı: 24*
- Kktc, Meb. AÖA. (2000). *KKTC Milli Eğitim Bakanlığı: Atatürk Öğretmen Akademisi Kuruluş Yasası. Resmî Gazete Sayı: 60*.
- Kktc, Meb. İdy. (1989). *KKTC Milli Eğitim Bakanlığı: KKTC İlköğretim Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasası. Resmî Gazete Sayı: 68*

- Kkctc, Meb. ÖY. (1985). *KKTC Milli Eğitim Bakanlığı: Öğretmenler Yasası. Resmî Gazete Sayı: 52.*
- Kkctc, Meb . (1986). *KKTC Milli Eğitim Yasası. Resmî Gazete Sayı: 17.*
- Koçer, H. A. (1980). Eğitim tarihi. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, (89).
- K. Postası, Burak Maviş: *Sayısız işsiz mezunumuz varken, Türkiye'den öğretmen get* (kibrispostasi.com). (Erişim tarihi, 19.01.2024).
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında 3 Eylül 1990 Tarihinde İmzalanan Eğitim, Bilim ve Kültür Alanındaki İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Yasa.*
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında 9.3.1987 tarihinde imzalanan Eğitim, Bilim ve Kültür Alanındaki İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Yasası. Sayı: 24/1987.*
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı* khk.kamunet.net/munhal_arsiv_ara.aspx (Erişim tarihi 9 Aralık 2023).
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı > Münhaller > 2023 Yılı Münhaller ve Genelgeleri (ct.tr)* (Erişim tarihi 14 Aralık 2023).
- Münhal - Osmanlıca Türkçe Sözlük, lügât, □□□ (lugat.com).* (Erişim tarihi 11 Aralık 2023).
- Münhal - Wikisözlük (wiktionary.org).* (Erişim tarihi 11 Aralık 2023).
- Özyürek, M. (2008). *Nitelikli öğretmen yetiştirmede sorunlar ve çözümler: Özel eğitim örneği. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(2), 189-226.*
- Polat, A. (2022). Nitel Araştırmalarda Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Soruları: Soru Form ve Türleri, Nitelikler ve Sıralama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(Özel Sayı 2), 161-182.* <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227335>
- Ramazan, S. A. K., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö., & Eşref, N. A. S. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 4(1), 227-256.*

- Sarikaya, İ., Samancı, O., & Yılar, Ö. (2017). Aday öğretmen yetiştirme sürecinin aday ve danışman sınıf öğretmenlerinin görüşleri kapsamında değerlendirilmesi: Bir karma yöntem çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(3), 939-989.
- Sarpten, S. (Mart 2020). *Kıbrıs Türk Eğitim Sisteminin Tarihsel Gelişimi, Şura Kararları ve Eğitim Politikaları* (Kitap). KKTC, Lefkoşa, s.47-162
- Sevim, C., & Atasoy, R. (2020). “özel eğitim öğretmenlerinin görüşlerine göre kaynaştırma uygulamalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(228), 215-239.
- Söğüt, D. A., & Deniz, S. (2018). Sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlamada karşılaştıkları güçlükler ve kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 423-443.
- Subaşı, M., & Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Şişman, M. (2011). Eğitim bilimine giriş.
- Tük, 2022, KKTC İstatistik Kurumu, istatistik kurumu revize converter pdf a.pdf (ct.tr)(Erişim tarihi 11 Aralık 2023).
- T.C. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü & Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü Yurt Dışında Görevlendirilecek Öğretmenleri Seçme Sınavı Başvuru Kılavuzu (2019-2024).
- Tarakçı, M. (2010). *Kıbrıs barış harekâtı*. Hiperlink eğit. ilet. yay. san. tic. ve ltd. sti..
- Tomris, G., & Çelik, S. (2021). Erken çocukluk özel eğitimi: Kuramsal ve yasal temeller, Dünya'daki ve Türkiye'deki son eğilimler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 23(1), 243-269.
- Türkiye Cumhuriyeti. M. E. B. (Milli Eğitim Bakanlığı) (2018). Özel eğitim Hizmetleri Yönetmeliği.
- Türkiye Cumhuriyeti. Yükseköğretim Kurulu, Özel Eğitim Lisans Programı (2023).

- Yıldırım, A. E. S., & Çetin, M. E. (2022). Özel eğitim öğretmenlerinin çoklu yetersizliği olan öğrencilere yönelik metaforik algıları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 749-786.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112).
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (1999). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11 baski: 1999-2018).
- Yök, “özel eğitim öğretmenliği lisans programı”, 2023.
- Yök, Özel Eğitim Öğretmenliği Programı Bulunan Tüm Üniversiteler | YÖK Lisans Atlası (yok.gov.tr). (Erişim tarihi 13 Kasım 2023).
- Yüksel, Y. (2015). İçerik çözümlemesi. Erişim adresi: https://www.academia.edu/24209083/%C4%B0%C3%87ER%C4%B0K_%C3%87,C3.

EKLER

EK 1

İdareci, Öğretmen ve Aileler İçin Görüşme Formları

AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Abdurrahman SANTOR tarafından yürütülen “KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ’NDE ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME VE İSTİHDAM UYGULAMALARININ İNCELENMESİ” başlıklı araştırmaya sizi davet ediyoruz. Araştırmada sizden tahminen 20 DAKİKA ayırmanız istenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının

- Kabul ediyorum Kabul etmiyorum (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

İmzası:

Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin;

Veli veya Vasisinin

İmzası:

Araştırmacının

İmzası:

Tarih:

Saat:

Görüşme Yeri:

Meslekteki Kıdeminiz (İdareci ve Öğretmenler İçin):

Yaşınız:

Çalışma Durumu (Yalnızca Aileler İçin):

Branşınız (Yalnızca Öğretmenler İçin):

Statü (Yalnızca İdareci

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Tarih:

Cinsiyet:

Yaş:

Statünüz (Müdür, Müdür Muavini vs.):

Meslekteki Kıdeminiz:

İDARECİ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim konusunda düşünceleriniz nelerdir?

1. Hükümetlerin bu konuda attığı adımları nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. Özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi konusunda düşünceleriniz nelerdir?
3. Kurumunuzda özel eğitim öğretmeni bulunmasının getirilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?
4. Kurumunuza özel eğitim öğretmeni ne şekilde gelmektedir?
5. Bu geliş durumu ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
6. Özel eğitim konusunda bürokratik sıkıntılar yaşıyor musunuz?
7. Öğrencilerle ilgili sıkıntılar nelerdir?
8. Velilerden ne tür dönüşler almaktasınız?

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Tarih:

Cinsiyet:

Yaş:

Branş:

Meslekteki Kıdeminiz:

ÖĞRETMEN (KURUMDA GÖREVDEN)

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim konusunda düşünceleriniz nelerdir?
2. Kurumunuzda özel eğitim öğretmeni bulunmasının getirilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Kurumunuza özel eğitim öğretmeni ne şekilde gelmektedir?
4. Bu geliş durumu ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
5. Bu geliş durumunun avantajları ve dezavantajları hakkında ne düşünüyorsunuz?

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Tarih:

Cinsiyet:

Yaş:

Çalışma Durumu:

AİLE (VELİ) İÇİN

1. Okulda özel eğitim öğretmeni bulundurmak için kullanılan yöntemleri nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. Çocuğunuzun okulunda özel eğitim öğretmeni bulunmamasının çocuğunuzun eğitimine ne tür etkileri olabileceğini düşünüyor musunuz?
3. Çocuğunuzun özel eğitim öğretmeni ile çalışmasının, onun akademik ve sosyal gelişimine ne tür etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?
4. Bu konuda yaşadığınız deneyimleri paylaşabilir misiniz?

EK 2

Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : İÖD.0.00-174/06-23/E.29499
Konu : Abdurrahman Santor'un Yüksek
Lisans Çalışması Hk.

18 Aralık 2023

Sayın Abdurrahman SANTOR

İlgi : 15 Aralık 2023 tarihli başvurunuz.

Müdürlüğümüze bağlı okullarda görev yapan okul yöneticilerine, öğretmenlere ve velilere yönelik uygulamak istediğiniz "**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme ve İstihdam Uygulamalarının İncelenmesi**" konulu çalışmanız, Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiş, gizlilik ve gönüllülük ilkelerine riayet edilerek uygulanması **uygun görülmüştür**.

Çalışmayı uygulamadan önce, okul müdürlükleri ile istişare edilmiş ve çalışma tamamlandıktan sonra sonuçların Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğüne iletilmesinin yasa gereği olduğunu bildirir, gereğini saygı ile rica ederim.

 e-İmzalıdır
Hakkı BAŞARI
Müdür

Not: 93.2007 sayılı Elektronik İmza Yasası'nın 6.maddesi gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Şhi. Mehmet Hısan Tuna Sokak, No.5 Yeniyetir 99010 LEFKOŞA
Tel: 2246093
Faks: 2287158

Bilgi için: Ayye SOYKARA
GÜLSEVEN
Eğitim Öğretim Uzmanı
(Görevlendirme)

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
GENEL ORTAÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : GOÖ.0.00-174/06-23/E.22229
Konu : Abdurrahman Santor'un Anket
Başvurusu Hk.

15 Aralık 2023

Sayın Abdurrahman SANTOR

İlgi : 15 Aralık 2023 tarihli ve TTD.0.00-174/06-23/E.4235 sayılı yazınız.

Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'nün ilgi yazısı uyarınca "**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme ve İstihdam Uygulamalarının İncelenmesi**" konulu ölçek sorularının gizlilik ve gönüllülük ilkelerine riayet edilerek uygulanması uygun görülmüştür.

Ancak soruları uygulamadan önce çalışmaya katılacak olanların bağlı bulunduğu okul müdürlüğüyle istişarede bulunulup, soruların hangi okulda ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır.

Soruları uyguladıktan sonra sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne ulaştırılması yasa gereğidir.

Bilgilerinize saygı ile rica ederim.

 e-İmzalıdır
Cengiz Topel UZUN
Daire Müdürü

No: 93/2007 sayılı Elektronik İmza Yasası'nın 6.maddesi gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

ŞEH. MEHMET HASAN TUNA BOK. NO:3 YENİYEĞİZER 99010 Lefkoşa
2288745

Bilgi için: Sonay YAMAN
4.Derece Katip Yardımcısı

EK 3

Etik Kurul Kararı

LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu (BAYEK)

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU (BAYEK) RAPORU

Etik İnceleme Konusu:	Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı 21230023 numaralı Yüksek Lisans öğrencisi Abdurrahman Santor'un "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde "Özel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme ve İstihdam Uygulamalarının İncelenmesi" başlıklı tez çalışması
Konunun Etik Kurul'a Geldiği Tarih:	21.11.2023
Konunun Etik Kurul'da İncelendiği Tarih:	01.12.2023
Etik Kurul Karar Tarihi ve Sayısı:	01.12.2023, BAYEK037.13

SONUÇ

1.	☒ Kabul
2.	☐ Düzeltme gereklidir: Etik sorun olabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmaktadır. Açıklama:
3.	☐ Red Gerekçe, Görüş, Öneri ve Açıklamalar:

Etik inceleme konusunun görüşülmesinde hazır bulunan ve konuyla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkisi bulunmayan Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu (BAYEK) üyeleri adına

Lefke Avrupa Üniversitesi
ASLI GIBİDİR
European University of Lefke
TRUE COPY

Prof. Dr. Hüseyin Oğuz
Başkan

EK 4

Türkiye Cumhuriyeti İle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Eğitim Alanında İmzalanan Protokoller

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında 9.3.1987 tarihinde imzalanan eğitim, bilim ve kültür alanındaki işbirliği protokolünün onaylanmasının uygun bulunmasına ilişkin yasada;

MADDE 3

Taraflar, ülkelerindeki ilk ve ortaöğretim düzeyindeki eğitim alanlarında işbirliği amacıyla öğretmen ve uzman değişiminde bulunacaklar ve ülkelerinde düzenlenen kurs, seminer, konferans, kongre vb. toplantılara birbirlerini karşılıklı olarak davet edecekler ve hizmet içi eğitim etkinliklerinde işbirliğinde bulunacaklardır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında 3 Eylül 1990 tarihinde imzalanan eğitim, bilim ve kültür alanındaki işbirliği protokolünün onaylanmasının uygun bulunmasına ilişkin yasa

Madde 3

Taraflar, ülkelerindeki ilk, orta, mesleki tekniköğretim kurumları için öğrenci, öğretmeni uzman ve yönetici değişimde bulunacaklar, ayrıca, bu eğitim ve öğretim kurumlarının birbirlerini bir program dahilinde ve her iki ülke ilgili Bakanlıklarının mutabakatı ile "Kardeş Okul" olarak tanımları temin edilerek öğrenci ve öğretmen gruplarının milli bayramlarda ve özel günlerde karşılıklı olarak davet edilmeleri teşvik edilecektir.

Milletlerarası Andlaşma Karar Sayısı : 2005/9442

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı

Arasında Eğitim, Bilim ve Teknik Alanlarda İşbirliği Protokolü

MADDE 1

Taraflar, ülkelerindeki okul öncesi, ilk, orta, mesleki-teknik öğretim ve özel eğitim ve rehberlik kurumları için öğrenci, öğretmen, uzman ve yönetici değişiminde bulunacaklar, ayrıca, bu eğitim ve öğretim kurumlarında, bir program dahilinde (her iki ülkenin ilgili Bakanlıklarının mutabakatı ile) "Kardeş Okul" Uygulamasını yaygınlaştıracaklar, öğretmen ve öğrenci gruplarının millî bayramlarda ve özel günlerde karşılıklı olarak davet edilmelerini teşvik edeceklerdir.

MADDE 7

Öğretmen olabilme niteliği taşıyan üniversite mezunu KKTC yurttaşlarının, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda istihdamlarında kolaylık sağlanacaktır.

Sayı: 55/1995 Eğitim, Bilim, Kültür ve Teknik Alanda İşbirliği Protokolü (onay) Yasası

Madde 4

Taraflar, ülkelerindeki okul öncesi, ilk, orta, mesleki teknik öğretim kurumları için Öğretmen değişimine esas olacak öğretmen sayısı ve branşlarını her yıl Mayıs ayı sonuna kadar birbirlerine bildirecekler öğretmenlerin ders yılı başında yeni görevlerinde bulunmalarını sağlayacaklardır.

Madde 7

Taraflar ülkelerindeki, ilk, orta, mesleki -teknik öğretim kurumları için öğrenci, öğretmen, uzman ve yönetici değişiminde bulunacaklar, her iki ülke ilgili Bakanlıklarının mutabakatı ile "Kardeş Okul" olarak tanınmalarını temin edecekler, öğretmen ve öğrenci gruplarının Milli Bayramlarda ve Özel Günlerde karşılıklı olarak davet edilmelerini teşvik edeceklerdir.

Madde :19

Öğretmen olabilme niteliği taşıyan üniversite mezunu K.K.T.C yuttaşlarının T.C Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda istihdamlarında kolaylık sağlanacaktır.

EK 5**a) Milli Eğitim Yasası****57. Madde**

(1) Öğretmenlik, devletin eğitim ve öğretim etkinliklerini yürüten ve eğitim ve öğretim kurumlarının yönetim görevlerini üstlenen özel bir uzmanlık mesleğidir.

(2) Öğretmenlik mesleği, genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla kazanılır. Bu nitelikleri kazanabilmeleri için, görevleri hangi öğretim basamağında olursa olsun, öğretmenlerin yüksek öğrenim görmeleri esastır.

(3) Öğretmenler, mesleki görevlerini, Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçları ile temel ilkelerine uygun olarak yürütmekle yükümlüdürler.

(4) KKTC'de öğretmenlik mesleğini icra edecek olanların, Öğretmenler Yasasında öngörülen özel ve genel nitelikler taşımaları gerekir. Bu nitelikleri taşıyıp öğretmenlik yapacak olanların, kayıtlarını Bakanlığa yaptırmaları koşuldur (Milli Eğitim Yasası, 17/1986).

b) DPÖ Özel Eğitim Öğretmenliği Verileri

Table - 28 Developments in Education Sector (Continued)

Özel Eğitim ² Special Education				Yaygın Eğitim ¹ Informal Education		
Okul	Öğretmen	Öğrenci	Öğrenci/ Öğretmen	Okul	Öğrenci	Öğretim Yılı
School	Teacher	Student	Student/ Teacher	School	Student	School Year
6	39	180	4,6	57	2.292	2012-2013
6	49	209	4,3	53	2.257	2013-2014
6	46	178	3,9	53	1.934	2014-2015
6	53	183	3,5	49	1.728	2015-2016
6	53	168	3,2	44	1.686	2016-2017
5	52	218	4,2	56	1.829	2017-2018
6	57	227	4,0	59	1.781	2018-2019
6	65	233	3,6	63	1.822	2019-2020
6	78	231	3,0	62	1.790	2020-2021
8	59	492	8,3	63	1.675	2021-2022

¹ Private non-formal education is excluded. Including rural woman courses since 2009-2010 school year.

² Private special education is not included.

Source: TRNC Statistical Institute

Kaynak: DPÖ Ekonomik ve Sosyal Göstergeler, 2021

c) TÜİK Özel Eğitim Öğretmenliği Verileri

52. Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı
Distribution of Number of Schools, Teachers, Pupils in Educational Institutions
(2017-2018/2021-2022)

	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Özel Eğitim / Special Education					
Lefkoşa Özel Eğitim ve İş Eğitim Merkezi Nicosia School for the Handicapped and Hearing Impaired Children					
Öğretmen Sayısı No of Teachers	22	23	23	27	28
Öğrenci Sayısı No of Students	94	60	51	51	61
Öğrenci/Öğretmen Students/Teachers	4	3	2	2	2
Lefkoşa Özel Eğitim Merkezi ⁴ Nicosia School for Handicapped Children ⁴					
Öğretmen Sayısı No of Teachers	-	-	-	-	-
Öğrenci Sayısı No of Students	-	-	-	-	-
Öğrenci/Öğretmen Students/Teachers	-	-	-	-	-
Girme Özel Eğitim Merkezi Kyrenia School for Handicapped Children					
Öğretmen Sayısı No of Teachers	6	5	5	9	14
Öğrenci Sayısı No of Students	36	25	30	25	32
Öğrenci/Öğretmen Students/Teachers	6	5	6	3	2
Gazimağusa Özel Eğitim Merkezi Famagusta School for Handicapped Children					
Öğretmen Sayısı No of Teachers	18	19	23	25	30
Öğrenci Sayısı No of Students	65	90	85	90	86
Öğrenci/Öğretmen Students/Teachers	4	5	4	4	3
Yeşilyurt Özel Eğitim Merkezi Yeşilyurt School for Handicapped Children					
Öğretmen Sayısı No of Teachers	4	4	5	8	7
Öğrenci Sayısı No of Students	15	16	19	18	19
Öğrenci/Öğretmen Students/Teachers	4	4	4	2	3

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu

d) MEB Özel Eğitim Öğretmenleri İle İlgili Veriler

2021-2022											
OKUL ÖNCESİ, İLKOKUL, RESMİ ÖZEL EĞİTİM OKULLARI, ORTAOKUL VE LİSELER											
PRE-PRIMARY, PRIMARY, PUBLIC SPECIAL EDUCATION & SECONDARY EDUCATION											
Toplam Okul, Kurum, Öğrenci, Şube, Eğitim Kadrosu Sayısı ve Oranları											
Total number (rates) of students, divisions & teaching staff											
Okul/ Kurum School	Şube Class	Öğrenci Students				Eğitim kadrosu* top. Teaching staff total			Öğretmen Toplamı Total of teachers		
		İstih./Yeni/ Enrolled/ New	Ek/Yeni/ Add/ New	Top./Total	İstih./Müh./Bade/ Enrolled/ Reserv./Total	Top./Total	İstih./Bade/ Enrolled/ Total	Top./Total			
273	KİTC Genel toplam (Grand total)	2782	28318	26980	55298	1661	4410	6071	1463	4164	5627
113	KİTC 3 yaş (pre-primary-age 3)	104	641	594	1235	0	127	127	0	127	127
	KİTC 4 yaş (pre-primary-age 4)	171	1196	1228	2424	17	218	235	16	216	232
	KİTC 5 yaş (pre-primary-age 5)	250	1994	1903	3897	46	355	401	41	345	386
113	KİTC okul öncesi top. (pre-primary total)	525	3831	3725	7556	63	705	768	57	688	745
95	KİTC ilköğül top. (primary total)	967	10394	10040	20434	586	1384	1970	508	1291	1799
7	KİTC Resmî Özel Eğ. Okulları (Public special edu. schools)	60	158	84	242	22	69	91	21	69	90
58	KİTC Ortaokul top. (lower sec. total)	460	6159	5766	11925						
	KİTC Lise top. (upper sec. total)	770	7776	7365	15141						
	KİTC Ortaokul+Lise top. (sec. total)	1230	13935	13131	27066	990	2252	3242	877	2116	2993
159	Resmî okul toplamı (Public schools)	2029	22289	21098	43387	1413	3182	4595	1240	2978	4218
	Resmî 3 yaş (Practice schools-age 3)	3	23	13	36	0	2	2	0	2	2
25	Resmî 4 yaş (Practice-pre-primary schools-age 4)	64	501	548	1049	10	70	80	9	68	77
	Resmî 5 yaş (Practice-pre-primary schools-age 5)	158	1332	1248	2580	28	194	222	23	184	207
25	Resmî Okulöncesi top. (Public Pre-primary total)	225	1856	1809	3665	38	266	304	32	254	286
81	Resmî İlkokul (Public Primary School)	738	8217	7976	16193	500	958	1458	435	885	1320
7	Resmî Özel Eğitim Okulları (Public Special Edu. schools)	60	158	84	242	22	69	91	21	69	90
113	Resmî Ö.öncesi+ö.s.+ilk.öğ. top. (pre-p+spec.+primary)	1023	10231	9869	20100	560	1293	1853	488	1208	1696
14	Resmî Ortaokul top. (public lower sec. total)	365	5315	4919	10234						
32	Resmî Lise top. (public upper sec. total)	641	6743	6310	13053						
20	Genel Liseler (General upper sec.)	355	4274	4965	9239						
12	Mesleki Liseler (vocational upper sec.)	286	2469	1345	3814	288	383	671	245	351	596
34	GSÖ top. (General Secondary total)	720	9589	9884	19473	565	1506	2071	507	1419	1926
12	MTÖ top. (Vocational Secondary total)	286	2469	1345	3814	288	383	671	245	351	596
46	Resmî Ortaokul + lise top. (Public Secondary)	1005	12058	11229	23287	853	1889	2742	752	1770	2522
114	Özel okul toplamı (Private schools)	753	6029	5882	11911	248	1228	1476	223	1186	1409
	3 yaş (Age 3)	101	618	581	1199	0	125	125	0	125	125
88	4 yaş (Age 4)	107	695	680	1375	7	148	155	7	148	155
	5 yaş (Age 5)	92	662	655	1317	18	161	179	18	161	179
88	Özel Ö.öncesi Top. (Private Pre-primary total)	300	1975	1916	3891	25	439	464	25	434	459
14	Özel İlkokul (Private primary)	229	2177	2064	4241	86	426	512	73	406	479
12	Özel Ortaokul+Lise top. (Private secondary)	224	1877	1902	3779	137	363	500	125	346	471
	Ortaokul (lower sec.)	95	844	847	1691						
	Lise (upper sec.)	129	1033	1055	2088						

*Eğitim kadrosu, yönetici, öğretmen ve teknik öğretim görevlileri şerh (Teaching staff indicates, administrators, teachers & technical staff)

Genel Eğitim Yönetim Personeli ile İlgili Bilgi İçin: 2019-2020 Eğitim Yılına İlişkin Bilgi

Resmî ve özel okullarda çalışanlar. (Staff in appointed school.)

Öğretmene toplamı, kadrolu, sözleşmeli, TC vatandaş öğretmen toplamını gösterir. (Teachers indicates permanent & contractual teachers.)

Özel eğitim, sadece resmi özel eğitim okullarındaki öğrenci ve öğretmenleri kapsar. (Private edu. counts the students and teaching staff only at special edu. schools)

Özel özel eğitim merkezleri dışında eğitim veren özel eğitim okullarındaki öğrenci ve öğretmenleri de kapsar. (Private special education centers are counted within non-formal education.)

Özel okullarda ilköğretim ve ortaokul öğrencileri ile ilköğretimde ortaokul ve lise öğrencileri de öğrenci sayı toplamı içinde gösterilir. (Pre-primary classes within primary schools & lower sec. schools within upper sec. schools are not counted as school. Number of students indicates total of students at both separate & combined schools.)

Ortaokul ve lise öğretmenleri toplamı olarak gösterilmiştir. (Number of lower & upper sec. teachers are shown as total)

Öğrenci yaşı "bitirilen" yaş gösterir. (Age indicates the "completed" age)

EK 6**KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na Bilgi ve Doküman Talebi İle İlgili
Dilekçe****KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE**

Ben, Abdurrahman SANTOR, Lefke Avrupa Üniversitesi Eğitim Yönetimi alanında yüksek lisans öğrencisiyim. Tez konum "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme ve İstihdam Uygulamalarının İncelenmesi" üzerindedir. Bu bağlamda, tez araştırmam için Milli Eğitim Bakanlığınızın ilgili departmanlarından belirli bilgi ve belgeleri temin etmem gerekmektedir. Araştırmamın kapsamı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim alanında öğretmen yetiştirme ve istihdam süreçlerinin detaylı bir analizini içermektedir. Bu nedenle, ekte yer alan konularla ilgili bilgi ve belgelere ihtiyaç duymaktayım. Bu bilgiler, tezimin temelini oluşturacak ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel eğitim alanında yapılan çalışmaların daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bilgilerin gizliliğine ve etik kurallara uygun bir şekilde kullanılacağını taahhüt ederim. Gerekli belgelerin elektronik veya fiziksel olarak nasıl alabileceğim konusunda bilgilendirilirim çok memnun olurum. Yardımlarınız ve gösterdiğiniz anlayış için şimdiden teşekkür ederim. Konu hakkında daha fazla bilgiye ihtiyaç duymanız durumunda, benimle santor04100@gmail.com adresinden veya 05428555404 numaralı telefondan iletişime geçebilirsiniz. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Abdurrahman SANTOR
Yüksek Lisans Öğrencisi
Lefke Avrupa Üniversitesi

Ek: Tez Özeti

1 Adet Word Belgesi

Bilgi Talebi

1. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda özel eğitim öğretmeni ihtiyaç sayısı.
2. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda kaynak oda (destek eğitim odası) sayısı.
3. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda özel eğitim öğretmeni normu sayısı.
4. Milli Eğitim Bakanlığı'nın toplam özel eğitim öğretmeni sayısı.
5. Milli Eğitim Bakanlığı'nın özel eğitim öğretmeni eksikliğini karşılama yöntemleri.
6. Özel eğitim normu bulunmayan okullara özel eğitim öğretmenleri atanma yöntemleri.
7. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında özel eğitim öğretmeni istihdamı ile ilgili imzalanan belgeler, protokoller.
8. Bir özel eğitim öğretmenin kaynak odada eğitim verebileceği maksimum öğrenci sayısı.
9. Bir okulda kaynak oda açılabilmesi için minimum tanıli öğrenci sayısı.
10. Milli Eğitim Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti arasında karşılıklı öğretmen değişimi sayısı(yıllara göre)

Doküman Talebi

1. Özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi, ataması ve değerlendirilmesiyle ilgili mevcut politikalar, yönetmelikler ve tüzükler.
2. Eğitim bakanlığının özel eğitimle ilgili yayınladığı resmi genelgeler ve rehberler vs.
3. Öğretmen yetiştirme kursları ve seminerleri ile ilgili dökümanlar.
4. Özel eğitim öğretmenlerinin işe alımı, istihdamı ve çalışma koşullarıyla ilgili istatistiksel raporlar ve mezun öğretmenlerin istihdam durumlarına dair yıllık raporlar veya araştırmalar.
5. Özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin sayısı(tüm eğitim kademeleri), ihtiyaçları ve eğitim seviyeleri hakkında veriler ve öğrencilere sunulan özel eğitim hizmetlerinin çeşitleri ve kapsamı.

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : İÖD.0.00-211/17-24/E.250

3 Ocak 2024

Konu : Abdurrahman Santor-Bilgi Talebi Hk.

Sayın Abdurrahman SANTOR

İlgi : Abdurrahman SANTOR'un 19 Aralık 2023 tarihli başvurunuz.

İlgi yazınızda talep ettiğiniz bilgiler ekteki belge de sunulmuştur.
Bilgi ve gereğini saygı ile rica ederim.

 e-İmzalıdır
Hakkı BAŞARI
Müdür

Ek : Bilgi Talebi

Bilgi Talebi

1. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Kaynak Oda(destek eğitim odası)
Sayısı: 54
2. Milli Eğitim Bakanlığının Toplam Özel Eğitim Öğretmen Sayısı: 171
3. Kaynak Odada Hizmet Veren Öğretmen Sayısı: 45
4. Kaynak Odadan Destek Alan Öğrenci Sayısı: 978
5. Toplam Özel eğitim Öğrenci Sayısı: 1353

EK 7**İntihal Farkındalık Bildirimi**

Öğrenci Adı & Soyadı: Abdurrahman SANTOR

Öğrenci Numarası: 21230023

Programı: Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Tezsiz Y.Lisans

Tezli Y.Lisans

Doktora

Bu lisansüstü çalışmanın (proje/tez) yazımında kendime ait olmayan düşünceleri ve ifadeleri tırnak içinde alıntı yaparak ve kaynak göstererek kullandığımı, aksi takdirde bunun intihal, intihalin de disiplin soruşturması sonucunda Üniversite'den uzaklaştırma ve diğer hukuki sonuçları olduğunun farkında olduğumu bildiririm.

.....
(İmza)